Стратегія розвитку Долинського субрегіону на період до 2027 року

м. Долина, 2017 р.

Стратегію розвитку Долинського субрегіону на період до 2027 року розроблено за підтримки проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади. Зміст документу є виключною думкою авторів та не обов'язково відображає офіційну позицію Уряду Канади.

Проект ПРОМІС спрямовано на зміцнення муніципального сектору в Україні, впровадження ефективного демократичного управління та прискорення економічного розвитку шляхом підвищення спроможності українських міст у сфері демократизації врядування та місцевого економічного розвитку; створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього бізнесу; підтримки процесу децентралізації та інтегрованого планування розвитку на місцевому, регіональному та національному рівнях.

www.pleddg.org.ua

Зміст

ВСТУП **5**

1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРОЦЕС РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ **6**

2. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОЛИНСЬКОГО СУБРЕГІОНУ **10**

3. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ **16**

3. ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ РОЗВИТКУ ДОЛИНСЬКОГО СУБРЕГІОНУ **17**

3.1. Основні прогнози розвитку Долинського субрегіону до 2020 року 17

3.2. Сценарії розвитку Долинського субрегіону 19

3.3. Стратегічне бачення розвитку Долинського субрегіону 22

3.4. Результати аналізу SWOT/TOWS 22

4. СТРУКТУРА ЦІЛЕЙ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ДОЛИНСЬКОГО СУБРЕГІОНУ ДО 2027 РОКУ **27**

4.1. Стратегічний напрям А: Економічно розвинена територія з потужним сучасним промисловим комплексом та екологічно чистим сільським господарством 28

4.2. Стратегічний напрям Б: Територія з розвиненим туристично-оздоровчим комплексом та високим рівнем туристично-оздоровчих послуг 36

4.3. Стратегічний напрям В: Територія розвиненої інфраструктури та високого стандарту соціальних послуг 43

5. УЗГОДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ СТРАТЕГІЇ З ІНШИМИ СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ ТЕРИТОРІЇ **54**

6. ВПРОВАДЖЕННЯ І МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ **55**

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1. ПРОФІЛЬ ДОЛИНСЬКОГО СУБРЕГІОНУ

ДОДАТОК 2. ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ БІЗНЕСУ ДОЛИНСЬКОГО СУБРЕГІОНУ

ДОДАТОК 3. ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ МЕШКАНЦІВ ДОЛИНСЬКОГО СУБРЕГІОНУ

Перелік рисунків

Рис. 1. Схема процесу розробки Стратегії 6
Рис. 2. Схема побудови Стратегії 6
Рис. 3. Долинський субрегіон на топографічній мапі Івано-Франківської області 10
Рис. 4. Мапа Долинського субрегіону на Перспективному плані об'єднаних територіальних громад Івано-Франківської області 10
Рис. 5. Головні автомобільні шляхи Долинського субрегіону 13
Рис. 6. Залізничні сполучення на території Долинського субрегіону 13
Рис. 7. Статево-вікові піраміди наявного населення Івано-Франківської області за 1989 рік (зліва) та станом на 05.12.2014 р. 17
Рис. 8. Структурні деформації населення Івано-Франківської області 17
Рис. 9. Динаміка та прогноз чисельності мешканців Долинського району на 2020 р., осіб 18
Рис 10. Динаміка та прогноз чисельності мешканців Долинського субрегіону на 2020 р., осіб 18
Рис 11. Природній та міграційний рух населення у місті Долині 19
Рис. 12. Статево-вікова структура населення Долинського субрегіону у 2001 та 2016 рр. 19
Рис. 13. Структура стратегічних цілей Стратегії розвитку Долинського субрегіону до 2027 р. 27
Рис. 14. Структура операційних цілей Стратегічного напряму А. Економічно розвинена територія з потужним сучасним промисловим комплексом та екологічно чистим сільським господарством ...28
Рис. 15. Структура операційних цілей Стратегічного напряму Б Територія з розвиненим туристично-оздоровчим комплексом та високим рівнем туристично-оздоровчих послуг 36
Рис. 16. Структура операційних цілей стратегічного напряму В. Територія розвиненої інфраструктури та високого стандарту соціальних послуг 43

Перелік таблиць

Таблиця 1. Порівняння деяких громад Долинського субрегіону 11
Таблиця 2. Результати SWOT-аналізу 22
Таблиця 3. Показники оцінки реалізації Стратегії (індикатори досягнення результату) 56

Вступ

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 року № 1001 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року», постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів», а також на підставі Меморандуму про співпрацю щодо реалізації проекту «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС) між Федерацією канадських муніципалітетів та Долинською міською радою, підписаного 18 грудня 2015 р., реалізовано заходи з розробки Стратегії розвитку Долинського субрегіону на період до 2027 року.

Стратегія розвитку Долинського субрегіону скерована на покращення умов життя як мешканців міста і сіл території субрегіону, так і гостей, туристів, інвесторів через поліпшення бізнес- та інвестиційного клімату, його туристичної і культурної привабливості, якості міського середовища та системи надання ринкових і неринкових послуг. Основою для Стратегії стали конкурентні переваги території, а також ті можливості, які відкриваються через зміни в його зовнішньому оточенні.

Очікуваними результатами втілення Стратегії повинні стати:

- Збільшення кількості робочих місць;
- Підвищення рівня доходів домогосподарств;
- Підвищення бізнесової та рекуреаційно-туристичної привабливості субрегіону через поширення бренду серед інвесторів та туристів;
- Підвищений рівень комфортності міського середовища, а також середовищ сільських поселень субрегіону, та якості надання послуг.

Реалізація Стратегії передбачається в рамках стратегічного партнерства влади, громади та бізнесу, де кожен партнер зможе знайти своє місце і свої інтереси та внести відповідний вклад у розвиток міста.

Структура документу Стратегії містить два компоненти – «стратегічний», тобто систему стратегічних і операційних цілей, досягнення яких повинно призвести до стратегічного бачення розвитку міста, та «операційний», як окремі програми по кожному стратегічному напрямку, що складаються з проектів місцевого розвитку, в рамках яких передбачені реалістичні цілі, конкретні заходи, потенційні виконавці та фінансові ресурси, необхідні для реалізації проекту. Завершується документ комплектом карток технічних завдань на проекти місцевого розвитку у форматі, прийнятому Проектом ПРОМІС.

При підготовці дослідницько-аналітичних розділів Стратегії було використано матеріали Міністерства економіки України, інших міністерств та відомств, Івано-Франківської обласної державної адміністрації, науково-дослідних організацій, Державного комітету статистики України, Головного управління статистики в Івано-Франківській області, відділу статистики у Долинському районі, Долинської міської ради та її виконавчих органів.

У процесі опрацювання Стратегії розвитку Долинського субрегіону фахівці Проекту ПРОМІС здійснювали методичне забезпечення, експертний аналіз даних і результатів досліджень, отриманих під час здійснення процесу планування, забезпечували надання консультаційних послуг з питань, які належать до всіх аспектів стратегічного планування.

1. Методологія та процес розробки Стратегії

Стратегічне планування – системний шлях до управління змінами й досягнення консенсусу в усій громаді, а також створення спільного бачення економічного майбутнього громади (чи кількох громад, які працюють спільно), творчий процес визначення проблем та погодження реалістичних цілей, завдань і стратегій, здійснення яких вирішить ці проблеми. Стратегічне планування є також ефективним інструментом об'єднання лідерів бізнесу та посадовців місцевої влади для створення публічно-приватних партнерств, що має позитивний вплив на місцевий діловий клімат та конкурентне становище громади, а також на вирішення інших питань, пов'язаних з рівнем життя всіх громадян.

Методологія розробки Стратегії містить кілька рівнів, серед яких – метод стратегічного управління розвитком територіальної громади як територіальної соціально-економічної системи, сукупність процесів (етапів, кроків) при укладанні (розробленні) Стратегії, а також прикладні методики та техніки, які застосовуються в тому чи іншому процесі.

В рамках розроблення Стратегії розвитку громади на практиці метод стратегічного управління застосовується через логічно несуперечливу послідовність процесів або кроків, які відображає наступна схема:

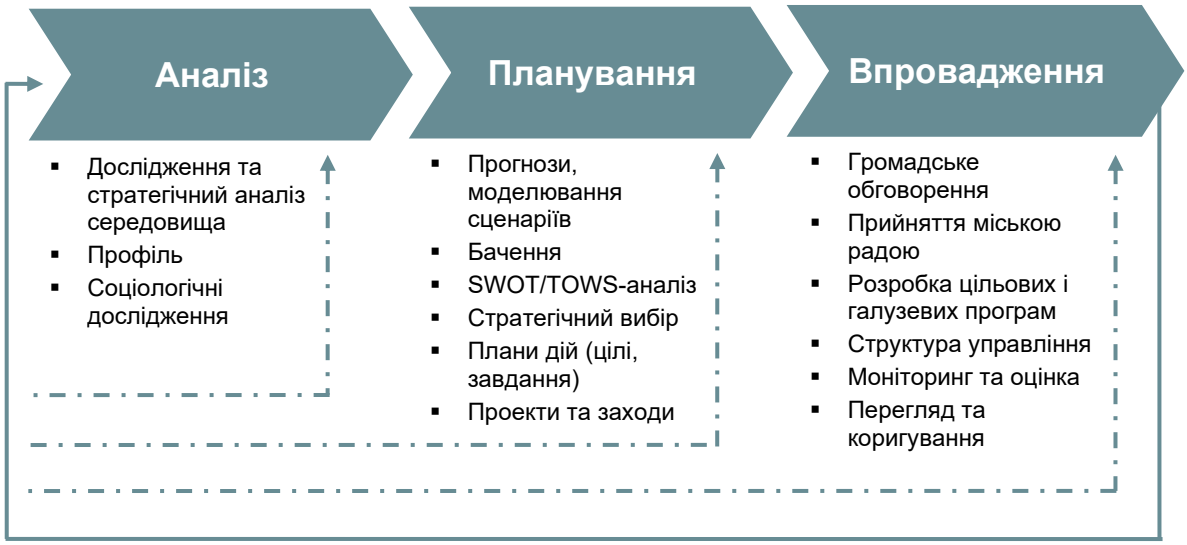

Рис. 1. Схема процесу розробки Стратегії

Стратегія має ієрархічну природу, тобто, вона складається з системи цілей, нижчі з яких підпорядковані вищим і перебувають у системних взаємозв'язках між собою. Подана нижче схема показує цю систему цілей Стратегії:

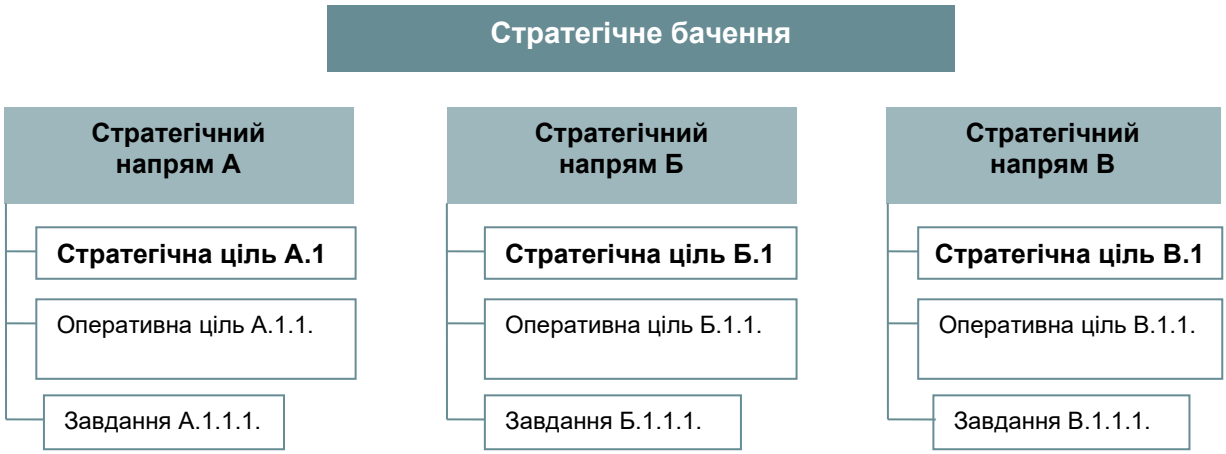

Рис. 2. Схема побудови Стратегії

Методологія підготовки та впровадження Стратегії ґрунтується на твердженні, що впровадження Стратегії відбудеться лише за умов об'єднання зусиль виконавців плану та всіх зацікавлених сторін. В результаті цієї роботи будуть досягнуті визначені цілі, реалізовані спільні проекти, які в цілому забезпечуватимуть сталий розвиток території, спільної для всіх її суб'єктів.

Документ має модульний характер – окремі його напрямки є самодостатніми, автономними, сформованими в розрахунку на подальше впровадження через реалізацію проектів, кожен із яких є окремим елементом впровадження Стратегії, але впливатиме на загальний результат. При потребі, документ може бути доповнений іншими напрямками розвитку, які в подальшому субрегіон визначить, як ключові.

Творення Стратегії розвитку субрегіону має свої особливості – адже субрегіон не є адміністративно-територіальною одиницею в системі АТУ України, це швидше «територіальний кластер» територіальних громад, які бачать свій розвиток у спільноті, об'єднаній навколо природнього центру, і яка є чимось більшим, аніж проста сума територіальних громад, є новою системною цілісністю, у якій твориться нова ідентичність, нові спільні цінності та спільні цілі розвитку.

Залучення до праці над Стратегією всіх суб'єктів (територіальних громад) субрегіону в особі представників адміністрацій, представників державних і комунальних підприємств, представників бізнесу, а також широкого кола громадян дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення проблем субрегіону, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. Розроблена таким чином Стратегія відображає інтереси усіх громад, усіх громадян, а тому сприймається громадами та їх мешканцями як «своя». Створена у такий спосіб Стратегія незалежно від особистісних якостей керівників або політичної ситуації спрямовується на покращення стандартів життя, зміцнення місцевої економіки та системи надання послуг.

Розпорядженням міського голови м. Долини від 1.06.2016 р. № 56 була сформована Робоча група з підготовки Стратегії розвитку Долинського субрегіону до 2027 року. Всього у ході процесу розробки в засіданнях Робочої групи взяло участь 34 активних мешканців Субрегіону.

Учасники Робочої групи:

1	Гаразд Володимир Степанович	Долинський міський голова, голова робочої групи
2	Гошилик Віктор Іванович	секретар Долинської міської ради
3	Смолій Володимир Васильович	заступник Долинського міського голови
4	Гаврилків Руслана Ігорівна	заступник Долинського міського голови
5	Головата Наталія Володимирівна	начальник відділу інвестицій, енергозбереження та муніципального розвитку Долинської міської ради, координатор Проекту ПРОМІС у м. Долина, секретар робочої групи
6	Михнич Роман Володимирович	начальник відділу економіки Долинської міської ради, депутат Долинської міської ради
7	Вандич Віталій Васильович	регіональний координатор проекту ПРОМІС
8	Громиш Віктор Васильович	перший заступник голови Долинської районної державної адміністрації
9	Лаврів Михайло Романович	заступник голови Долинської районної ради
10	Кізима Олександр Романович	директор КП «Долина-інвест»
11	Мураль Леся Іванівна	представник МБО «Благодійний фонд Долини»
12	Гаргат Сергій Іванович	директор КП «Управління комунального майна»
13	Дитинко Віктор Олександрович	приватний підприємець
14	Димид Святослав Романович	директор туристично-інформаційного центру «Бойківщина»
15	Черепок Олександр	директор супермаркету «Наш край»

	Олександрович	
16	Яцків Любомир Ксенофонтович	директор ТОВ «Карпатський трамвай»
17	Кордасевич Андрій Євгенійович	працівник НГВУ «Долинанафтогаз»
18	Шеремета Галина Михайлівна	сільський голова (Новичанська сільська рада)
19	Винник Лідія Адамівна	депутат Новичанської сільської ради
20	Олійник Галина Іванівна	сільський голова (Раківська сільська рада)
21	Данилів Тетяна Петрівна	начальник відділу архітектури та містобудування Долинської міської ради
22	Бринош Ольга Миколаївна	сільський голова (Великотурянська сільська рада)
23	Лаврів Ірина Іванівна	депутат Великотурянської сільської ради
24	Григорський Зеновій Михайлович	провідний спеціаліст юридичного відділу Долинської міської ради
25	Янішевський Андрій Володимирович	начальник відділу земельних ресурсів Долинської міської ради
26	Гасуляк Наталія Володимирівна	власний кореспондент телеканалу «Міське ТБ» (CiTiVi)
27	Максимів Галина Миколївна	Прес-секретар Долинської міської ради
28	Хом'як Василь Іванович	сільський голова (Рахинська сільська рада)
29	Дубровна Мар'яна Володимирівна	депутат Рахинської сільської ради
30	Кузеляк Лідія Леонтіївна	сільський голова (Малотур'янська сільська рада)
31	Тюн Галина Михайлівна	сільський голова (Белеївська сільська рада
32	Басараб Михайло Степанович	сільський голова (Надіївська сільська рада)
33	Куленич Анатолій Васильович	сільський голова (Оболонська сільська рада)
34	Філіп Марія Омельянівна	Депутат (Оболонська сільська рада)

Підготовка Стратегії розпочалася з проведення стратегічного аналізу, який включав у себе:

- дослідження основних тенденцій соціально-економічного розвитку Долинського субрегіону за попередній період, дослідження оточення (зовнішнього середовища) та оцінка можливостей розвитку субрегіону,
- проведення у травні-червні 2016 року опитування представників бізнесу та мешканців

30 травня 2016 року у м. Долина відбулося вступне засідання Робочої групи за участі представників проекту ПРОМІС, під час якого учасникам було представлено методологію стратегічного планування, особливості розроблення Стратегій розвитку територій у світлі нової регіональної політики держави та децентралізації, погоджено графік розробки Стратегії розвитку Долинського субрегіону.

26 жовтня 2016 року в приміщенні Долинської міської ради відбулося перше засідання членів Робочої групи, під час якого були проведені:

- презентація та обговорення результатів стратегічного аналізу субрегіону;
- презентація та обговорення результатів опитування підприємців та мешканців;
- формулювання стратегічного бачення;
- проведення SWOT-аналізу – ідентифікація факторів SWOT.

На основі напрацювань засідання Робочої групи був розроблений проект SWOT-матриці – проведений аналіз взаємозв'язків факторів SWOT через матрицю SWOT / TOWS та підготовлені базові аналітичні висновки щодо порівняльних переваг, викликів та ризиків розвитку Долинського субрегіону.

20 грудня 2016 року в приміщенні Долинської міської ради відбулося друге засідання членів Робочої групи, під час якого були проведені:

- визначення стратегічних цілей (пріоритетів);
- ідентифікація стратегічних проблем по кожному вибраному пріоритету.

16 січня 2017 року в приміщенні Долинської міської ради відбулося третє засідання членів Робочої групи, під час якого було:

- визначено стратегічні, операційні цілі та завдання Стратегії;
- визначення сфери (поля) реалізації завдань;
- затверджено для поширення зацікавлених сторін оголошення про підготовку технічних завдань на проекти розвитку, які відповідають завданням Стратегії.

Упродовж лютого–березня 2017 р. відбувалася підготовка технічних завдань на проекти розвитку, які відповідають завданням Стратегії. Усього за цей період зацікавленими в розвитку субрегіону, представниками територіальних громад, місцевих органів державної влади, бізнесу, громадських організацій було підготовлено більше 90 ідей на проекти місцевого розвитку.

28 березня 2017 року в приміщенні Долинської міської ради відбулося четверте засідання членів Робочої групи, під час якого були проведені відбір та корегування технічних завдань на проекти розвитку для плану реалізації Стратегії.

Усі засідання Робочої групи проводились у відкритому режимі, тому всі бажаючі мали можливість брати участь в розробці Стратегічного плану. Процес розроблення Стратегії постійно висвітлювався у місцевих та регіональних ЗМІ.

2. Коротка характеристика Долинського субрегіону

Долинський субрегіон – це сукупність територіальних громад у північно-західній частині Івано-Франківської області на межі Стрийського району Львівської області з центром у місті Долині.

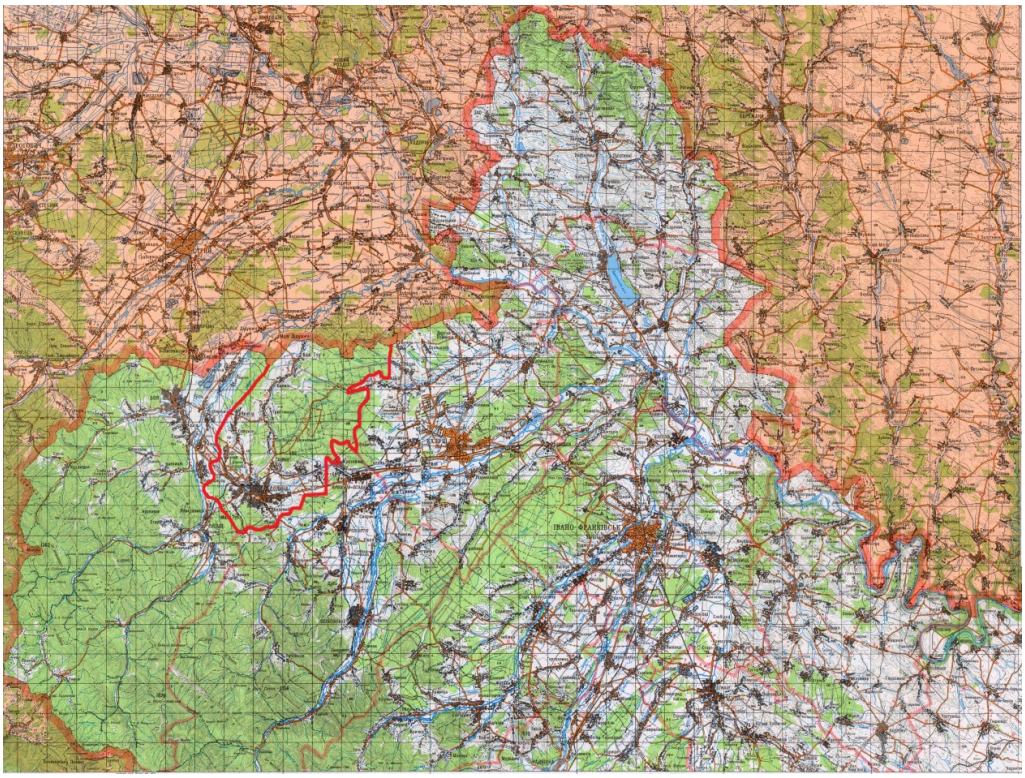

Рис. 3. Долинський субрегіон на топографічній мапі Івано-Франківської області

До складу Долинського субреіону входять 15 населених пунктів: місто Долина та сільські ради з селами: Велика Тур'я; Белеїв; Надіїв; Новичка; Оболоння (Мала Тур'я); Раків; Рахиня; Солуків (Діброва, Яворів, Якубів); Тростянець (Слобода Долинська).

Рис. 4. Мапа Долинського субрегіону на Перспективному плані об'єднаних територіальних громад Івано-Франківської області

Таблиця 1. Порівняння деяких громад Долинського субрегіону

Показники	Дані за 2015 р.					
	Долина	Рахиня	Раків	Новичка	Велика Тур'я	Мала Тур'я
Територія, км^2	20,20	3,902	4,32	5,71	65,51	3,35
Населення	20775	1120	1348	1720	2232	2300
Зайняте населення	8986	693	-	-	205	597
Зареєстровані безробітні	2336	54	-	-	11	40
Середня заробітна плата	4104	1500	-	-	-	-

Коротка характеристика населених пунктів Долинського субрегіону

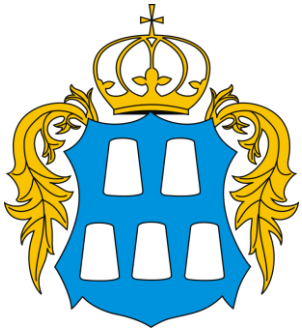

Долина – місто районного значення, на Бойківщині, центр Долинського району Івано-Франківської області України, адміністративний центр Долинської районної ради. Умовно Долину ділять на декілька частин, серед яких Стара Долина, Загір'я, Брочків, Городок.

Місто Долина розташоване на відстані 58 км від обласного центру – міста Івано-Франківська.

Відстань від м. Долини до: Львова — 111 км; Тернополя – 180 км; Чернівців – 220 км; Ужгорода – 225 км; Києва – 716 км; Варшави – 648 км; Будапешту – 690 км; Братислави – 820 км; Комарно – 94 км;

Через Долину протікають малі річки Тур'янка та Сівка. Окрасою міста є Долинське озеро, яке займає площу 25 га. Середня глибина водойми 2,5 м. Запаси води в озері складають 600 тис. м^3.

Площа міста 27 кв. км. Висота над рівнем моря – 373 м.

Станом на 01.01.2016 року чисельність населення становить 20 775 осіб. Густота населення 766,52 осіб / кв. км

Село **Раків** розташоване за 9 км на північний схід від міста Долини. Через Раків проходить залізниця Львів-Чернівці, із південно-західного краю знаходиться автомобільна дорога того ж напрямку. Протікає через усе село річка Сівка, яка є притокою Дністра. Ділиться Раків на Центр села, Копань, Засівка і Зарванець. Одне з урочищ поблизу села називається солонець Тут було три колодязі із солоною ропою, з якої виварювали сіль.

Свою назву село дістало від того, що у Сівці колись водилось багато раків, які стали його символом.

Перша письмова згадка про село відноситься до 1558 р. За польського панування у селі була підпільна група УВО (Українська військова організація), яка згодом переросла в ОУН.

Школа у Ракові існувала спочатку 19 ст. і до 1862 р. У 1973 р. розпочалося будівництво нової школи, яку відкрили у 1976. У 1987 р. збудовано будинок культури, тут же розміщена й сільська бібліотека.

Першу церкву селяни збудували ще у давні часи і її спалили татари. Згоріла у 1887 році й друга церква. У цьому ж році громада почала будівництво нової церкви і вже на свято Дмитрія 1988 року була освячена.

Рахиня. До 1791 року існувала солеварня. Рахиня була у володінні полонізованих руських родів Чурилів, Дідушицьких, а також Слобода з соляними банями Лісна і Новиця (Новичка), Пациків, Лолин, Нягрин над Свічею, Сенечів, Рівня коло Слободи над Лімницею, Топільське та Голинь над Сівкою.

У 1880 році було 167 будинків і 738 мешканців у селі та 8 будинків і 48 мешканців на прилеглій території, до якої належали Якубів, Яворів і Велика Тур'я (538 греко-католиків, 176 римо-католиків, 59 іудеїв, 13 інших визнань; 588 українців, 34 поляки, 164 німці), церква

святого Іллі (парохія в Долині) та школа філіальна. Зараз населення села налічує понад тисячу осіб.

Новичка. Новичка була передмістям Долини. Першими поселенцями, мабуть були люди князя Андрійовича, які започаткували в Долині соляний промисел. Щодо назви поселення то найвірогідніша версія є та, що засновникам Долини вкрай була потрібна прісна вода, бо у Сівці вона була засолена. Тому люди почали зводити свої оселі ближче до другої річки – Турянки, чиста вода якої була прісною. Отож нова річка і спричинила назву поселення Новичка. Колись у Новичці не тільки добували ропу, але й виварювали сіль.

Статус окремого села Новичка одержала у 1939 році, коли була утворена сільська рада. З 1976 року село Новичка входило до складу Долинської міської ради. У 1997 році Верховною Радою України утворено Новичківську сільську раду.

Історичною пам'яткою в селі є кам'яний хрест, якого в 1899 році встановив Андрій Курташ – посол Австралійського парламенту та криївка мережі підпілля де скривалися підпільники ОУН-УПА ,які в січні 1952 року в день Новоріччя за старим календарем геройські загинули. В пам'ять про них біля криївки побудовано капличку.

Велика Тур'я знаходиться на відстані 27 км від м. Долина і розкинулось на 7-ми км вздовж річки Тур'янка. Село Велика Тур'я з північно-західної сторони межує з селом Малі Дідушичі Стрийського району Львівської області, з північної сторони межує з селом Зарічне Стрийського району Львівської області, з східної сторони межує з селом Болехів Калуського району Івано-Франківської області.

У 1986 році збудовано нову триповерхову школу на 624 учнівських місць, яку в 2014 році перейменовано в Великотур'янський НВК. В 2015 році відкрито дитячий садочок на 30 місць. У 1988 році збудовано Будинок культури з сільською бібліотекою. У 1972 році збудовано нове приміщення для лікарні на 25 ліжок, в якому нині діє лікарська амбулаторія загальної практики сімейної медицини. Перспективи розвитку села Велика Тур'я: будівництво цегельного заводу, будівництво тваринницького комплексу.

Оболоння – центр сільської Ради, знаходиться за 2 км від райцентру та за 4 км від залізничної станції Долина. Через село проходить автомагістраль Львів – Івано-Франківськ. Населення – 2338 чоловік. Сільраді підпорядковане село Мала Тур'я. Переважна більшість населення працює в конторах буріння, сільзаводі, на нафтопромислі, в автотранспортній конторі Долини.

Село має восьмирічну і 2 початкові школи, клуб, 2 бібліотеки; 2 фельдшерсько-акушерські пункти.

Мала Тур'я – село, населення якого налічує понад 2 тис. осіб. У 1939 році в селі проживало 410 мешканців (385 українців, 15 поляків, 5 євреїв і 5 німців та інших національностей).

В селі функціонує Церква покладення Риз Пречистої Діви Марії громади УГКЦ. 10 липня 2016 року освячені нова дзвіниця й іконостас. А також дві церкви УПЦ КП: нова мурована і недіюча Покрова Пр. Богородиці 1843 р., після пожежі повністю відновлена в 1989 році. Біля села розташований Малотур'янський дендрологічний парк.

Белеїв – село, розташоване на відстані 18 км від районного центру м. Долина у північному напрямку. Через поселення протікає річка Тур'янка.

Надіїв – центр сільської Ради. Село розташоване за 9 км від районного центру міста Долини. Через село проходить залізниця Івано-Франківськ – Львів. Населення – 1608 осіб. В селі восьмирічна школа, клуб, 2 бібліотеки, медпункт, 2 магазини. Вищу й середню освіту здобули 200 жителів села. На території села встановлено пам'ятник Т. Г. Шевченку. Поблизу Надієва виявлено могильник культури карпатських курганів (III—VI ст. н. ери).

Тростянець — центр сільської Ради, опоясується річками Тур'янкою та Тростянчиком, за 12 км від райцентру та за 13 км від залізничної станції Долина. Сільраді підпорядковане село **Слобода-Долинська**. В історичних джерелах село відоме з 1578 року.

В історичних джерела с. Тростянець відоме з 1578 року. Існують легенди про назву села. Першим поселився тут жити чоловік на прізвище або ім'я Трос. Він обгородив свій город

тином. І від цих двох слів Трос і тин-тинець пішла назва села Тростянець. Друга версія така, що на берегах річки, де поселилися жити перші люди, росло багато тростини і звідси пішла назва села. Старожили розповідають, що у давнину на схід від Тростянця, де тепер росте ліс, знаходилися села Сівка, Селочка і Майдан. Татари ці села спалили. Люди, які врятувалися, після нападу переховувалися у лісах, а з часом заснували Тростянець.

На честь скасування панщини у 1848 році сільський війт Гнат Гошовський посадив у селі дуб, який росте і по цей день, а його син Іван у 1906 році зробив кам'яний Хрест, який встановив під цим дубом. Другий його син Данило був столяром і зробив та вирізьбив чудові Райські ворота, які прикрашають сільську церкву і по сьогоднішній день.

У 1931-1932 рр. громада села почала будувати цегляну двоповерхову школу. У другій половині 1950-тих років побудували дерев'яний корпус школи на чотири класи. У 1953 році в Тростянецькій школі відбувся перший випуск десятирічки.

У липні 1941 року в селі було насипано і освячено символічну могилу Січовим стрільцям, яку після війни знищили більшовики. А 4 листопада 1990 року її знову урочисто відкрили.

Слобода-Долинська – село, розташоване у лісистій місцевості на віддалі 9 км на північний схід від Долини по сусідству із селами Тростянець, Рахиня, Солуків і Якубів. Сама назва Слобода засвідчує про давність села. Адже за Київської Русі так називалися поселення, жителі яких тимчасово звільнялися від податків і повинностей. Пільги надавалися з метою залучення людей з інших місцевостей до пільгового заселення неосвоєних територій. У XVI столітті формувалися слободи служивих людей, іноземні поселення. Можливо, такі пільгові умови були колись створені і для Слободи Долинської і друга частина назви свідчить про розміщення села у Долинському старостві.

Слід відзначити, що у 1910 році в селі проживало 787 жителів, в українській однокласовій школі навчалося 215 дітей. Дерев'яну церкву Собору Пресвятої Богородиці громада збудувала у 1908 році. У селі встановлено обеліск односельчанам, які загинули на фронтах Другої світової війни, а також насипано могилу «Борцям за волю України».

Солуків — центр сільської Ради, лежить на річці Лучаві, в 11 км від районного центру та залізничної станції Долина. Населення – 1001 особа. Сільраді підпорядковані села **Діброва, Яворів та Якубів**.

В селі розташоване допоміжне господарство Вигодського лісокомбінату. Переважна більшість дорослого населення зайнята на долинських нафтопромислових підприємствах. Є восьмирічна школа, клуб, бібліотека; медичний та аптечний пункти. Село частково газифіковане. За останні 10 років споруджено 150 житлових будинків. Перша історична письмова згадка про село належить до XVII ст.

Транспортна інфраструктура Долинського субрегіону

Територією Долинського субрегіону проходить державна автодорога Н10 Стрий-Чернівці, яка сполучає субрегіон зі Львовом (115 км через трасу Київ-Чоп) та Івано-Франківськом (60 км).

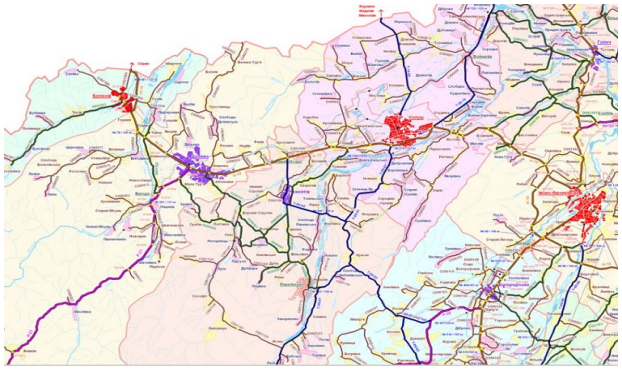

Рис. 5. Головні автомобільні шляхи Долинського субрегіону

Рис. 6. Залізничні сполучення на території Долинського субрегіону

Регіональна автодорога Р21 сполучає Долину із Закарпатською областю через Міжгірський перевал. Ця ж дорога веде до найближчого гірськолижного центру у с. Вишків.

Населені пункти субрегіону пов'язані внутрішніми комунікаціями: територіальними автодорогами: Долина-Велика Тур'я через Новичку-Рахиню-Тростянець-Белеїв, також через Якубів-Долинська Слобода-Тростянець-Белеїв.

Територією Субрегіону проходить залізнична колія, яка з'єднує населені пункти (Долина, Рахиня, Надіів, Раків) з курортом Моршин та Івано-Франківськом.

Природні ресурси Долинського субрегіону та перспективи розвитку бальнеології

Історія Долини здавна нерозривно пов'язана із сіллю, п'ять топок якої і сьогодні на гербі міста символізують п'ять соляних джерел, з відкриття та розробки яких в далекому 979 році розпочалась славна та багатовікова історія міста. Майже весь час свого існування Долина була відома саме своїм «білим золотом», але відкриття в середині XX століття в її надрах іншого «золота» – нафти, призвело до поступового відходу солі на другий план. З часом, жорсткі умови ринкової економіки та висока собівартість виварної долинської солі на фоні конкурентів, призвели до повного занепаду цього виробництва.

На згадку про ті часи в місті залишився виробничий комплекс колишньої солеварні, збудованої ще за Австро-Угорщини та великі поклади унікального природного ресурсу в надрах – соляної ропи. Перед загрозою зникнення опинився цілий тисячолітній період історії краю. Долинська міська рада усвідомлюючи свою відповідальність розробила інвестиційний проект «Розвиток бальнеологічного (SPA) туризму в місті Долина, на основі використання лікувально-оздоровчих властивостей соляної ропи».

Суть інвестиційного проекту полягає у новому освоєнні території колишньої солеварні, але вже не з метою промислового виробництва солі, а для створення оздоровчого бальнеологічного (SPA) комплексу на основі соляної ропи.

На замовлення Долинської міської ради авторитетним Одеським науково-дослідним інститутом бальнеології та курортології проведено 2 етапи первинних досліджень соляної ропи (фізико-хімічні та перед клінічні). Вже на основі наявних сьогодні даних можна з впевненістю стверджувати про унікальність цього мінерального ресурсу, на основі якого в Долині можливо розбудувати лікувально-оздоровчу інфраструктуру рівня курорту державного значення.

Ропа свердловини «Барбара» відноситься до мінеральних вод з високою загальною мінералізацією, у якій крім іонів натрію і хлору, містяться іони калію, кальцію, магнію, сульфат, бром. Такі води при їх застосуванні посилюють обмінні процеси, мають жовчогінний ефект, поліпшують секреторну функцію шлунку та підшлункової залози. Їх призначають при гастритах, хронічному коліті, хворобах обміну речовин – цукровому діабеті, подагрі.

Даним інвестиційним проектом пропонується будівництво комплексу відкритих басейнів в поєднанні з відпочинково-готельною інфраструктурою на території земельних ділянок колишньої солеварні та військового містечка в старій частині міста Долина, а також реставрація історичних будівель солеварні та створення в них унікального музею солеваріння.

Економічна характеристика Долинського субрегіону

Основною галуззю промисловості виступає нафтогазовидобувна галузь – надзвичайно важлива ланка, що значною мірою визначає її соціально-економічний та культурний стан. На сьогодні два найбільші підприємства: НГВУ «Долинанафтогаз» та Долинський газопереробний завод ПАТ «УКРНАФТА» є містоформуючими підприємствами м. Долини та субрегіону в цілому.

Невелику частку у структурі промислового виробництва займають також легка і харчова промисловості. Підприємства легкої промисловості ТзОВ «Довіра» та ТзОВ «Спецодяг» володіють великими потенційними можливостями виробництва швейних виробів. Випуск продукції на давальницьких засадах згідно укладених контрактів з іноземними споживачами

дає змогу зберегти виробничий та кадровий потенціал підприємств, створити нові робочі місця та освоїти передові технологічні процеси.

Підприємства галузі щорічно нарощують обсяги реалізації продукції. За 2014 рік у порівнянні з 2013 роком обсяг реалізованої продукції на даних підприємствах зріс більше як на 40%.

В 2007 році розпочато будівництво нової швейної фабрики ТзОВ «Гроклін-Долина» з пошиття верхів сидінь для автомобілів за кошти польських інвесторів. Перспективою розвитку галузі є розширення обсягів виробництва високоякісних товарів для їх реалізації на внутрішньому та зовнішньому ринках.

У сільських територіях субрегіону основними власниками та користувачами землі є господарства населення. У структурі виробництва продукції сільського господарства в субрегіоні переважає продукція рослинництва. На території субрегіону господарську діяльність ведуть кілька великих підприємств АП, їх основною продукцією є зерно (пшениця, кукурудза) та ріпак.

На території Долинського субрегіону працює інноваційне підприємство «Долина-АГРО», головним напрямком діяльності якого є впровадження нової перспективної ягідної культури, чорниці садової, на занедбаних прилеглих агроземлях. ПОСП «Долинський ТОК» займається вирощуванням овочів закритого ґрунту.

В с. Белеїв працює ТзОВ «Велес ІФ» по утриманню птиці індика. Фермерське господарство «Еко-Карпати» в с. Рахиня займається розведенням овець та кіз.

Для ефективного використання земель сільськогосподарського призначення в районі працюють інвестиційні компанії ПСП «Роднічок» та ПСП «Оскар», якими в поточному році оброблялося біля 2,0 тис. га розпайованих земель.

Підприємства субрегіону брали активну участь в міжнародних ярмарках-продажах, виставкових акціях, обласних та районних ярмарках. Зокрема, підприємства району ПОСП «Долинський ТОК», ФГ «Еко-Карпати», ТзОВ «Мізунь», ФОП Дитинко, група корпорацій «Солодка Долина», ТзОВ «Долина-Агро», Братство Карпатських бджолярів та районне товариство пасічників прийняли участь у XXVII Міжнародній агропромисловій виставці «Агро-2015» та в XVIII сільськогосподарській виставці «Фермер України – 2015», які проходили в місті Києві.

3. Коротка характеристика Івано-Франківської області

Івано-Франківська область розташована в географічному центрі Європи, на південному заході України, на стику двох великих природно-географічних підрозділів – Східноєвропейської рівнини та Східних Карпат.

Івано-Франківська область (до 1962 року – Станіславська область) була утворена 4 грудня 1939 року. Обласний центр – місто Івано-Франківськ. Область розташована на південному заході України і межує з Львівською, Тернопільською, Чернівецькою та Закарпатською областями. На крайньому півдні область межує з Румунією. Площа області 13927,6 км^2. Від Києва до обласного центру – 716 км (залізницею).

Усього в області 15 міст, 24 селища міського типу,765 сільських населених пунктів, із них 20 селищ і 745 сіл.

Загальна протяжність залізничної мережі Івано-Франківської області складає 1,1 тис. км. Протяжність мережі автомобільних доріг загального користування – 4169 км., в т. ч. 373 км доріг державного значення. Автобусний транспорт обслуговує 442 маршрути, в тому числі 54 міські, 253 приміські, 116 міжміських і 19 міжнародних. Область має автобусне сполучення з низкою міст Молдови, Польщі, Словаччини, Чехії. Міжнародний аеропорт в обласному центрі виконує міжнародні рейси до Росії, США, чартерні рейси майже в усі країни світу.

Станом на 1 січня 2015 року чисельність населення області 1382553 особи, зокрема: міське населення – 602641 особа, сільське – 779912 осіб, у т.ч. в м. Івано-Франківську – 228575 осіб. Щільність населення на 1 кв. км – 99 осіб.

Економіка

Одне з важливих місць серед галузей господарства області займає нафтогазовий та нафтопереробний комплекс. Питома вага продукції, виробленої його підприємствами, складає майже третину загальнообласного обсягу. В області склався завершений виробничий цикл: буріння свердловин, видобуток і переробка нафти та газу, їх транспортування та постачання. Пріоритетною в області також є деревообробна промисловість, машинобудування та електроенергетика.

У сільськогосподарському виробництві зайнята третина населення області. Площа сільськогосподарських угідь області – 635 тис. га, з них ріллі – 393 тис. га., пасовищ – більше 128 тис. га, сіножатей – понад 82 тис. га., плодово-ягідних насаджень – біля 10 тис. га. Виробниками сільськогосподарської продукції є 309 колективних сільськогосподарських підприємств, 654 фермерські господарства та 196 тис. громадян, які зайняті у власних підсобних господарствах. Сьогодні приватний сектор поставляє 95% картоплі, 96% плодово-ягідних культур, 82% яєць, 75% молока і 62% м’яса.

В області функціонують 2 цукрозаводи, 14 підприємств з переробки молока, 2 пивзаводи, 3 м’ясопереробні комбінати, 3 спиртзаводи. Переробку аграрної продукції та випуск продовольчих товарів здійснюють 67 великих і середніх та 227 малих підприємств.

До легкої промисловості області належать 66 підприємств. Ця галузь володіє великими потенційними можливостями виробництва одягу із натурального хутра, шкіртоварів для взуттєвої і шкіргалантерейної промисловості, тафтингового покриття, бавовняної пряжі, верхнього та легкого одягу, спецодягу, верхнього трикотажу, гардинного полотна.

3. Обґрунтування стратегічного вибору розвитку Долинського субрегіону

3.1. Основні прогнози розвитку Долинського субрегіону до 2020 року

Демографія

Демографічні процеси відзначаються великою інерційністю, а отже, якісь значні демографічні кризи, які відбуваються в певний історичний період, відбиваються на демографічних процесах впродовж наступних десятиліть. Такою демографічною кризою в Україні був різкий спад народжуваності з середини і до кінця 1990-х років, що був спричинений різким падінням рівня життя населення.

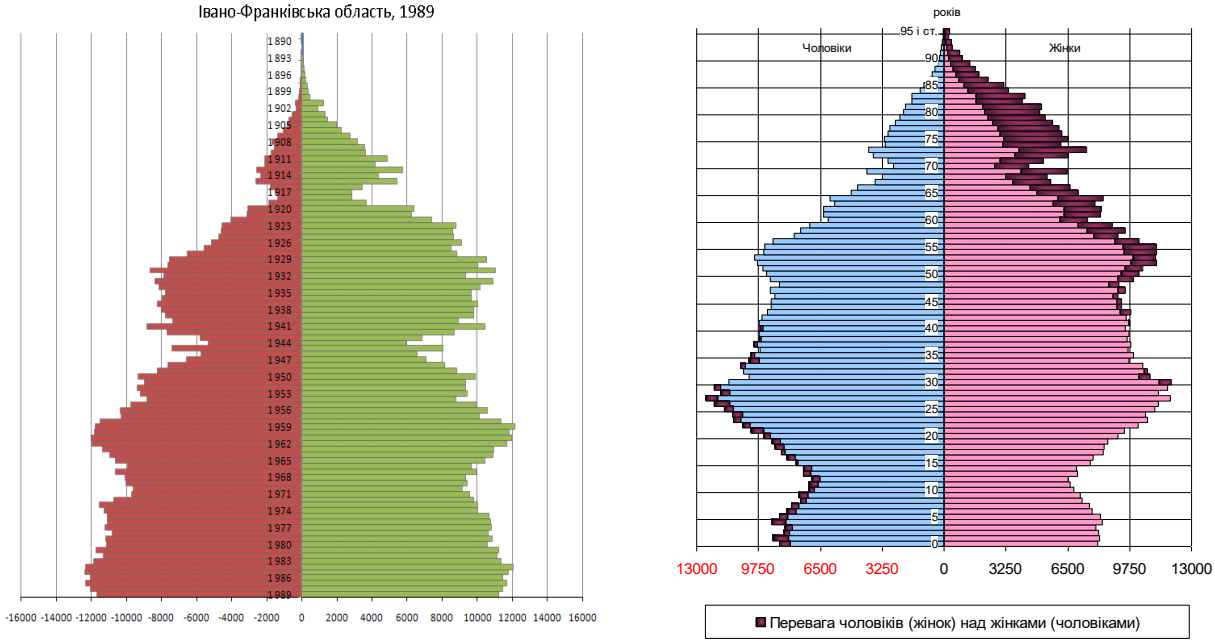

Рис. 7. Статево-вікові піраміди наявного населення Івано-Франківської області за 1989 рік (зліва) та станом на 05.12.2014 р.

Івано-Франківська область є регіоном України з мінімальними деформаціями вікової структури населення.

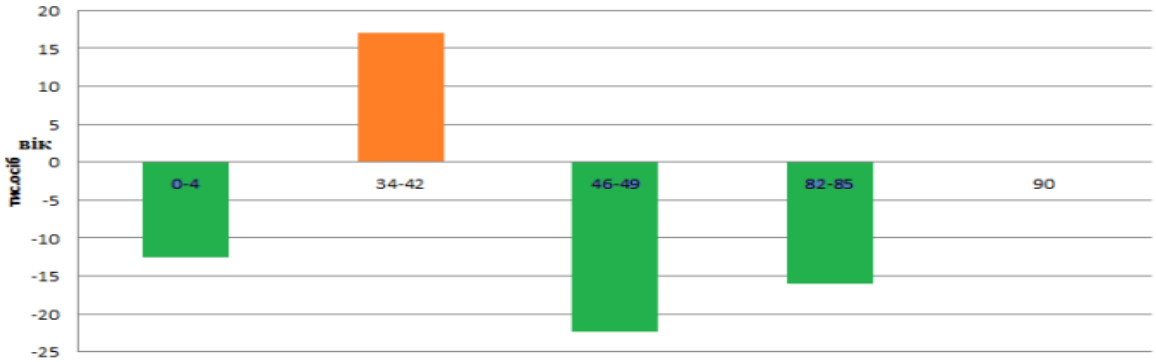

Рис. 8. Структурні деформації населення Івано-Франківської області

Найбільш негативні деформації зумовлені втратами населення у воєнні та повоєнні роки (1943-1947 рр.), і вони мають відносну оцінку – 22,4 тис. осіб. Помітно негативна деформація у віковій групі 82-85 років, яка близька до 16 тис. осіб. Чи не єдина позитивна деформація у віковій структурі населення регіону спостерігається у віковій групі 34-42 роки, народжених у

1959-1964 роках. Відносне зростання близько 17 тис. осіб можна пояснити поверненням значної частини репресованого у повоєнний час населення на рідну землю[1].

Це означає, що у період дії Стратегії розвитку Долинського субрегіону у 2016-2025 рр. у субрегіоні як і в цілому по регіону, буде відчуватися брак працездатного населення у віці 20-25 років.

Оскільки точна демографічна статистика по Долинському субрегіону відсутня, спробуємо подивитися демографічну динаміку по району в цілому, припускаючи, що відзначені тенденції близькі до тенденцій в субрегіоні.

Динаміка показника кількості населення у Долинському районі вказана на рисунку.

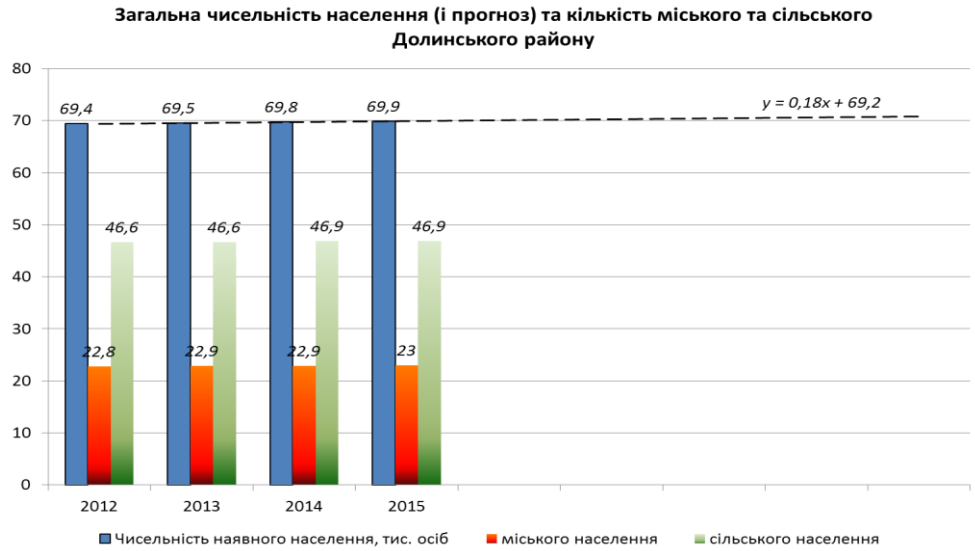

Рис. 9. Динаміка та прогноз чисельності мешканців Долинського району на 2020 р., осіб

Як видно з рисунку, при збереженні вихідних умов, у наступні роки спостерігатиметься незначна (майже непомітна) тенденція до зростання населення, наслідком якої стане те, що у 2020 р. населення Долинського району складе близько 71 тис. осіб.

З доступних даних та деяких припущень спробуємо змоделювати демографічну динаміку міського (м. Долина) та сільського населення Долинського субрегіону

Рис 10. Динаміка та прогноз чисельності мешканців Долинського субрегіону на 2020 р., осіб

З аналізу видно, що частка сільського населення субрегіону з 25,81% у 2010 році за збереження теперішньої динаміки зросте до 26,69% у 2020 році. На тлі загалом негативної динаміки сільського населення по Івано-Франківській області[2] це хороший показник.

[1] В. Яворська. ДЕФОРМАЦІЇ СТАТЕВО-ВІКОВОЇ СТРУКТУРИ НАСЕЛЕННЯ ТА ЇХ НАСЛІДКИ – ДЕМОГРАФІЧНІ ХВИЛІ У РЕГІОНАЛЬНИХ ГЕОДЕМОГРАФІЧНИХ ПРОЦЕСАХ - режим доступу: http://bit.ly/2g3FbRk

Що стосується природнього та міграційного приросту населення, то ситуація у місті Долині загалом стабільна, рух тут відбувається за млявою синусоїдою.

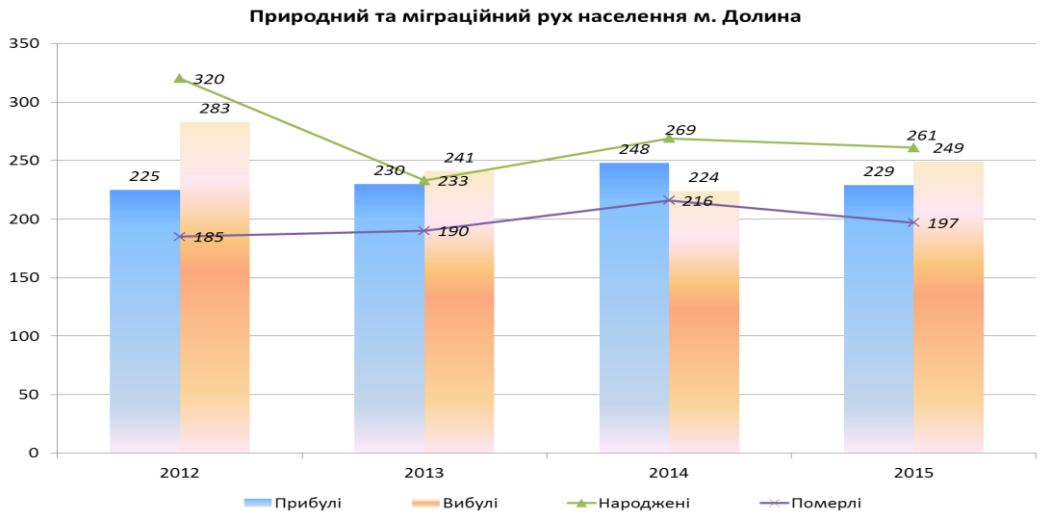

Рис 11. Природній та міграційний рух населення у місті Долині

Водночас, спостерігаємо деякі негативні тенденції у статево-віковій структурі населення субрегіону,- так, у порівнянні з 2001 роком у 2016-му відзначається деяке скорочення у вікових категоріях 6-10 рр., 10-15 рр, 16-19 рр. та 20-14 рр. при прирості в категоріях 25-44 рр. та 45-64 рр. Це означає, що через 10 років відзначені негативні тенденції перейдуть і в категорію 25-44 роки.

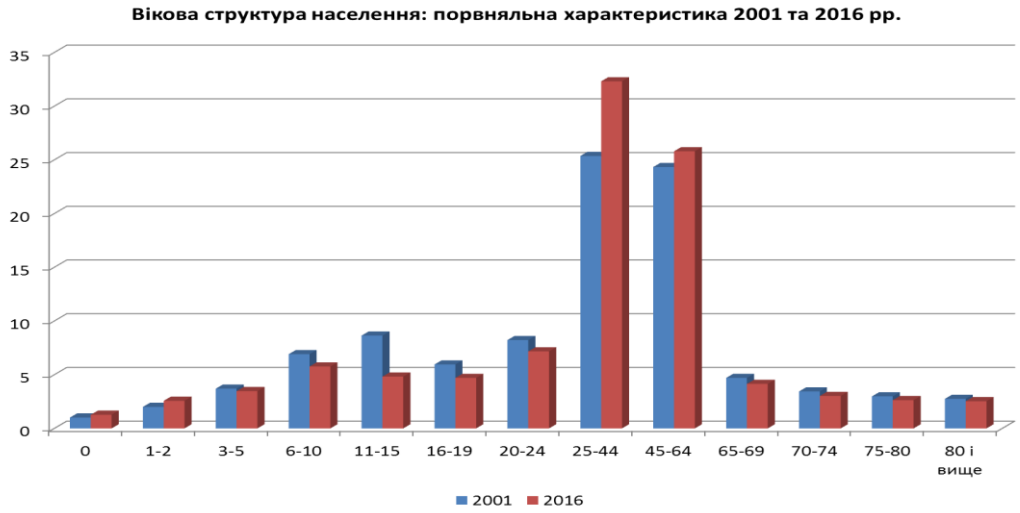

Рис. 12. Статево-вікова структура населення Долинського субрегіону у 2001 та 2016 рр.

Основні демографічні тенденції Долинського субрегіону:

- стійке незначне зростання населення в цілому;
- позитивна динаміка частки сільського населення;
- некритичні коливання індексів природнього і міграційного рухів населення;
- небезпека деякого скорочення населення у віці 25-44 років у 2027 рр.

3.2. Сценарії розвитку Долинського субрегіону

Інерційний сценарій

Реалізується при незмінності чинників впливу.

[2] Соціально-економічний аналіз Івано-Франківської області. Режим доступу - https://goo.gl/m5wDA7

Базові припущення – національний рівень:

- Військовий конфлікт на Сході України заморожується
- Зростають видатки Бюджету на утримання армії та ВПК
- Рівень корупції в країні зменшується незначно – замість реальних реформ спостерігаємо їх імітацію
- Децентралізація проходить мляво, основні заходи відкладаються до 2018 р.
- ВВП країни продовжує падіння, зокрема, у 2016 році МВФ, а також ЄБРР, прогнозують річний ріст реального ВВП України на рівні 1,5% та 2,0% відповідно
- Гривня підтримується виключно міжнародними кредитами та, відповідно, інтервенціями НБУ на валютному ринку, продовжується неконтрольована інфляція
- Інвестиційна привабливість України залишається низькою, рівень залучення інвестицій не зростає
- Податковий тиск на підприємців залишається високий, в тіні продовжує залишатися близько 60% малого й середнього бізнесу
- В умовах суттєвої корекції тарифів на газ підвищується вірогідність збільшення рівня неплатежів населення, що призводить до поглиблення кризи в ЖКГ

Базові припущення – місцевий рівень:

- Упізнаваність міста Долини і Субрегіону на інвестиційній карті України залишається незначною
- Інвестиційний і підприємницький клімат без змін
- Туристична привабливість міста Долини і субрегіону низька, територія непопулярна як цілісний рекреаційно-туристичний продукт
- Субрегіон не інституйовано як ОТГ в рамках децентралізації

Що відбувається:

Демографічна ситуація на найближчі роки залишається майже без змін, спостерігатиметься деяке збільшення чисельності сільського населення.

Промисловий потенціал міста може скорочуватися за рахунок зменшення темпів нафтодобування та переробки супутнього (відбензиненого) газу без відчутних інвестицій в модернізацію підприємств та підвищення рівня технологічності (переведення на 5-6 технологічні уклади), що відбивається на рівні реальних доходів населення міста.

Низька інвестиційна привабливість країни не сприяє приходу інвесторів, індустріальний парк не розвивається, інноваційний проект створення бальнеологічного центру не має подальшого розвитку через відсутність інвесторів.

Існуючі підприємства легкої і харчової промисловості не задовольняють зростаючого попиту на робочі місця. Малий бізнес і далі займає нішу торгівлі і послуг.

Сільські території пасивні щодо створення ОТГ, бюджетна забезпеченість сільських територіальних громад не покриває видатків на базові послуги, громади залишаються непривабливими для життя.

Рівень життя населення та соціальна сфера перебувають на середньорегіональному рівні.

Сценарій сталого економічного зростання

Базові припущення – національний та регіональний рівень:

- Внаслідок тиску Заходу на РФ військове протистояння на Сході України припиняється
- Видатки на оборону країни та підтримки ЗСУ стабілізуються
- Рішуче впроваджуються системні реформи: судова, податкова, децентралізація

- ВВП країни починає зростати в 2016 р.
- Національна валюта стабільна
- Інвестиційна привабливість країни покращується
- Податкова реформа виводить бізнес із «тіні»
- Соціальна політика держави мінімізує ризики росту неплатежів внаслідок зростання тарифів на комунальні послуги
- Ефективно працює ДФРР
- Регіон активно впроваджує Стратегію розвитку

Базові припущення – місцевий рівень:

- Місто Долина і Субрегіон активно формують привабливі інвестиційні пропозиції і просувають їх на інвестиційні ринки
- Покращується бізнес-клімат, з'являються послуги для підприємців-початківців
- Створюються привабливі рекреаційні і туристичні продукти
- В межах Долинського субрегіону створюється міська ОТГ з центром у м. Долині
- Долинська ОТГ активно співпрацює з ДФРР та залучає кошти державної субвенції на розвиток інфраструктури ОТГ

Що відбувається:

Імпульсом, який запускає процес сталого розвитку, стає поєднання двох взаємодоповнюючих факторів впливу – активізація інноваційних розвиткових проектів у місті Долині та формування Долинської ОТГ в рамках децентралізації.

Долина формує новий економічний профіль як місто високотехнологічної промисловості у галузях з високою доданою вартістю та місто-курорт з унікальними оздоровчо-туристичними послугами, задля чого використовується весь туристичний потенціал прикарпатської Бойківщини.

Завдяки активній промоційній діяльності адміністрації в індустріальний парк «Долина» заходять стратегічні інвестори, створюючи нові робочі місця. Навколо стратегічних інвесторів формуються послугово-логістичні кластери підприємств малого й середнього бізнесу.

З’являється потреба в кваліфікованій робочій силі, яку можна привабити високими заробітними платами та підвищенням якості життя.

Місто формує унікальну для регіону рекреаційну пропозицію – оздоровчі послуги бальнеологічного курорту «Долина здоров’я» та регіонально-інтегровані туристичні продукти як для клієнтів курорту, так і для інших категорій туристів.

Перевагою децентралізації скористаються в першу чергу сільські території субрегіону – завдяки активній позиції міської ради і сільських голів та/або майбутніх старост в межах суттєво збільшених бюджетних надходжень та залучених коштів державної субвенції на розвиток інфраструктури ОТГ та ДФРР на проекти розвитку інтенсивно розвивається інфраструктура територіальних громад, покращується доступність до адміністративних і соціальних послуг.

Завдяки проектам розвитку у сільських територіях пожвавлюється економічна активність населення, створюються місцеві продуктові бренди.

Сільські території включаються в туристичну активність субрегіону, доповнюючи туристичну пропозицію місцевими туристичними продуктами і послугами. Завдяки підвищенню привабливості і впізнаваності території субрегіону, тут починає розвиватися зелений туризм.

Субрегіон стає комфортним місцем для праці, життя і відпочинку, приваблюючи інвесторів, туристів і нових мешканців.

3.3. Стратегічне бачення розвитку Долинського субрегіону

(за результатами засідання Робочої групи 26 жовтня 2016 р.)

СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ
Субрегіон Долина – це мальовнича, туристично приваблива, екологічно чиста територія Бойківщини на межі Львівської та Івано-Франківської областей: • край з розвиненим сучасним промисловим комплексом та екологічно чистим сільським господарством, • бальнеологічний курорт з європейським рівнем лікувально-оздоровчих послуг, • територія високого рівня життя, яка забезпечує всі умови для всебічного розвитку людини

3.4. Результати аналізу SWOT/TOWS

Таблиця 2. Результати SWOT-аналізу

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Проходження територією субрегіону міжнародних та регіональних автошляхів, які мають кільцеву розв'язку 2. Зручне залізничне сполучення 3. Розвинена та діюча нафтогазова промисловість (зокрема, газовидобування) 4. Розвинена деревообробна галузь та лісозаготівля 5. Потужний інвестиційний потенціал (індустріальний парк - №1 в державному реєстрі) 6. Діюча лабораторія вирощування саджанців INVITRO (Долинське ТОВ «Долина-Агро») 7. Наявність вільних земель с.-г. та не с.-г. призначення 8. Кваліфікована робоча сила 9. Високий рівень освіти населення 10. Значний досвід енергоефективності (зокрема використання альтернативних джерел енергії, значне зменшення споживання газу та викидів в атмосферу CO2) 11. Діючий санаторій-профілакторій «Джерело Прикарпаття» в с. Новий Мізунь 12. Наявність великих лісових масивів 13. Мальовничі краєвиди з природними ландшафтами та екологічно чистим повітрям 14. Наявність привабливих для відпочинку водойм (річок, ставків)	1. Критичний стан дорожньої інфраструктури в сільських населених пунктах та між ними 2. Концентрація основної промисловості в центрі Субрегіону 3. Відсутність робочих місць у селах 4. Низька активність сільських громад 5. Недостатня кількість туристично-привабливих об'єктів 6. Занедбаний стан спортивно-оздоровчої інфраструктури 7. Відсутність навчальних професійно-технічних закладів 8. Недостатній кадровий потенціал на ринку праці 9. Недостатня кількість закладів в населених пунктах для людей похилого віку, дитячих дошкільних закладів 10. Значна частка населення старшого за працездатний вік, природне скорочення населення

15. Високий культурний потенціал краю (зокрема, проведення щорічних міжнародних та національних традиційних фестивалів, концертів міжнародного масштабу) 16. Наявність значної культурної спадщини (архітектурні пам'ятки, муніципальні музеї) 17. Лояльна, відкрита та прозора рада	
Можливості	**Загрози**
1. Диверсифікація економіки громади, створення високотехнологічних виробництв 2. Розвиток виробництва та переробки сільськогосподарської продукції (молокопродуктів, екосирів) 3. Виведення промислової та с.-г. продукції на європейські ринки (в межах квот та після сертифікації) 4. Розвиток туризму, відпочинково-курортної індустрії (бальнеологія на соляних шахтах) 5. Електрифікація залізничних сполучень 6. Розвиток соціальної інфраструктури та послуг в сільських населених пунктах за рахунок державних субвенцій (після утворення ОТГ) 7. Збільшення надходжень до бюджету внаслідок бюджетної децентралізації (після утворення ОТГ) 8. Залучення у розвиток субрегіону коштів з ДФРР та ресурсів проектів МТД	1. Екологічна небезпека (нафтогазовий комплекс) 2. Неконтрольована вирубка лісів призводить до повеней, паводків 3. Стрімке здорожчання енергоносіїв 4. Відплив за межі субрегіону кваліфікованих кадрів 5. Корупція 6. Низька інвестиційна привабливість країни 7. Високий рівень «тінізації» економіки 8. Зниження рівня ґрунтових вод призведе до проблем водопостачання у сільських населених пунктах субрегіону

Аналіз у секторі «**Порівняльні переваги**»

Найважливішими сильними сторонами Субрегіону є вигідне розташування на міжнародних та регіональних автошляхах (відстань до 3-го європейського транспортного коридору – близько 40 км), достатня впізнаваність субрегіону як значного регіонального промислового центру нафтогазової та деревообробної промисловості, зареєстрований індустріальний парк, кваліфікована робоча сила, наявність вільних земель як сільськогосподарського так і не сільськогосподарського призначення, наявність єдиної в Україні лабораторії виведення саджанців лохин INVITRO у поєднанні з такими можливостями як створення високотехнологічних виробництв в межах індустріального парку, розвиток на сільських територіях виробництва та переробки сільськогосподарської продукції (садівництва, овочівництва, тваринництва, переробки м'ясної та молочної продукції), вихід на європейські ринки, а також залучення коштів з ДФРР та проектів міжнародної технічної допомоги дозволяє позиціонувати Долинський субрегіон як **економічно розвинену територію з потужним сучасним промисловим комплексом та екологічно чистим сільським господарством**.

Діючий санаторій-профілакторій «Джерело Прикарпаття» в с. Новий Мізунь, екологічно чисті території з мальовничими краєвидами та екологічно чистим повітрям, багаті лісами та водоймами, багата культурна спадщина та високий культурний потенціал краю і поєднанні з такими можливостями як розвиток лікувально-оздоровчого туризму на базі соляних шахт Старої Долини дає підстави для **розвитку на території туристично-оздоровчої індустрії**. Значний досвід міста Долини у сфері енергоефективності у поєднанні з такою можливістю як розвиток інфраструктури у сільських населених пунктах стане підставою розвитку Долинського субрегіону як **території високого рівня соціальних послуг**.

Сектор «Порівняльні переваги». Тип стратегії – агресивна, наступальна

Сильні сторони	Можливості
1. Проходження територією субрегіону міжнародних та регіональних автошляхів, які мають кільцеву розв'язку	1. Диверсифікація економіки громади, створення високотехнологічних виробництв
2. Зручне залізничне сполучення	2. Розвиток виробництва та переробки сільськогосподарської продукції (молокопродуктів, екосирів)
3. Розвинена та діюча нафтогазова промисловість (зокрема, газовидобування)	3. Виведення промислової та с.-г. продукції на європейські ринки (в межах квот та після сертифікації)
4. Розвинена деревообробна галузь та лісозаготівля	4. Розвиток туризму, відпочинково-курортної індустрії (бальнеологія на соляних шахтах)
5. Потужний інвестиційний потенціал (індустріальний парк - №1 в державному реєстрі)	5. Електрифікація залізничних сполучень
6. Діюча лабораторія вирощування саджанців INVITRO	6.Розвиток соціальної інфраструктури та послуг в сільських населених пунктах
7. Наявність вільних земель с.-г. та не с.-г. призначення	7. Збільшення надходжень до бюджету внаслідок бюджетної децентралізації
8. Кваліфікована робоча сила	8. Залучення у розвиток субрегіону коштів з ДФРР та ресурсів проектів МТД
9. Високий рівень освіти населення	
10. Значний досвід енергоефективності	
11.Діючий санаторій-профілакторій «Джерело Прикарпаття» в с. Новий Мізунь	
12. Наявність великих лісових масивів	
13. Мальовничі краєвиди з природними ландшафтами та екологічно чистим повітрям	
14. Наявність привабливих для відпочинку водойм (річок, ставків)	
15. Високий культурний потенціал краю	
16. Наявність значної культурної спадщини	
17. Лояльна, відкрита та прозора рада	

Сектор «Виклики». Тип стратегії – динамічна, конкурентна

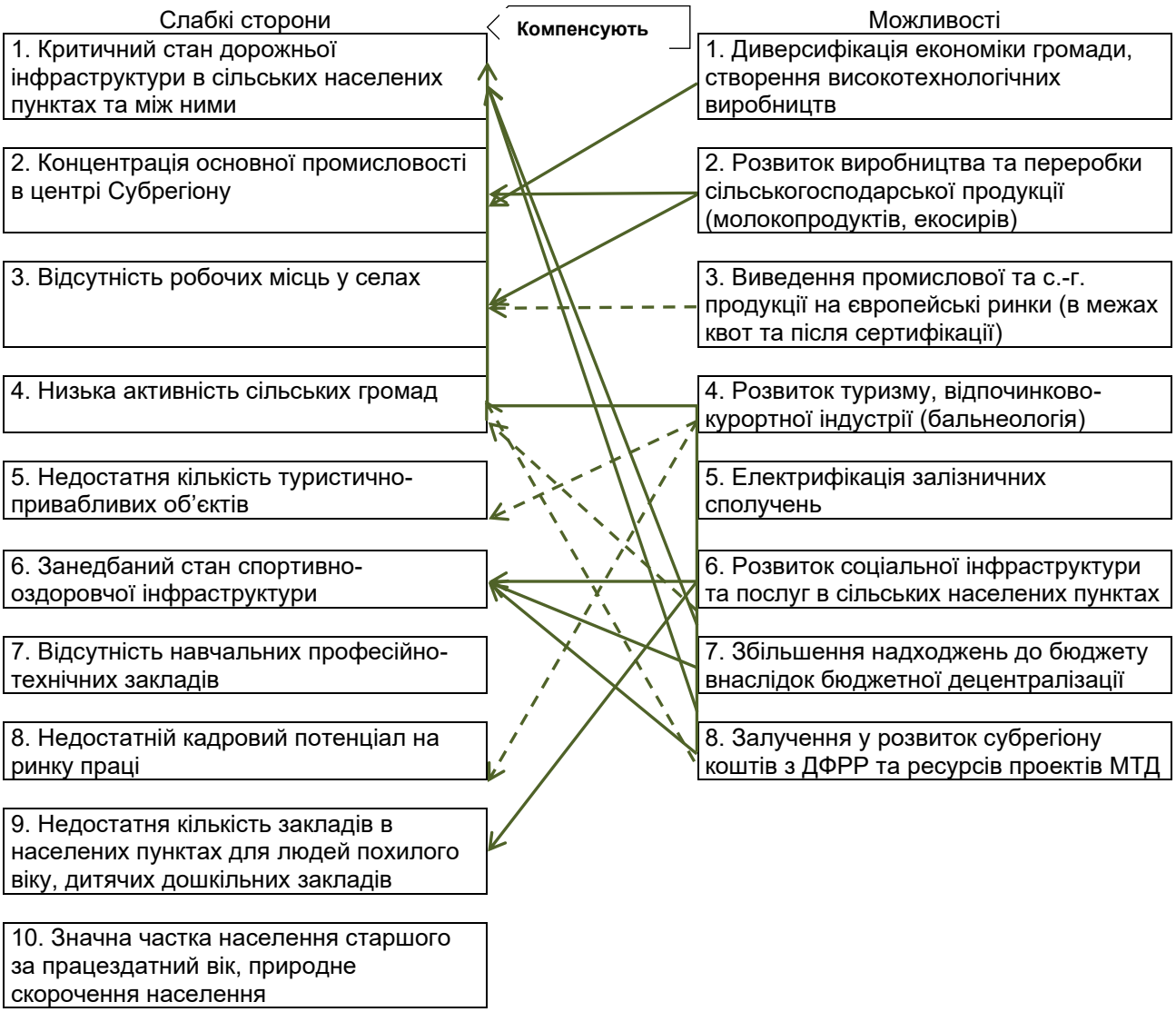

Аналіз у секторі «**Виклики**»

Критичний стан дорожньої інфраструктури в селах та між ними, занедбаний стан спортивно-оздоровчої інфраструктури в сільських територіях, недостатня кількість закладів в населених пунктах для людей похилого віку, дитячих дошкільних закладів у значні мірі може бути усунутий завдяки таким факторам як державні субвенції на розвиток інфраструктури територіальних громад (після об'єднання), збільшення надходжень до бюджету Субрегіону внаслідок бюджетної децентралізації (після об'єднання), а також через залучення у розвиток Субрегіону коштів з ДФРР та ресурсів проектів міжнародної технічної допомоги, що додає шансу Субрегіону стати територією **високого рівня соціальних послуг.**

Такі несприятливі для розвитку Субрегіону фактори як висока концентрація основної промисловості в центрі субрегіону, відсутність робочих місць у селах можуть компенсуватися такими можливостями як розвиток виробництва та переробки сільськогосподарської продукції (молокопродуктів, екосирів), виведення промислової та сільськогосподарської продукції на європейські ринки (в межах квот та після сертифікації) та розвиток туризму, відпочинково-курортної індустрії (бальнеологія на соляних шахтах Старої Долини), де внаслідок створення нових робочих місць **будуть зростати доходи населення Субрегіону та відповідно рівень та якість життя долинян**. Така тенденція дозволить утримувати молодих людей у Субрегіоні та підвищити народжуваність.

Сектор «Ризики». Тип стратегії – оборонна

Аналіз у секторі «**Загрози**»

Висока концентрація нафтогазової промисловості в центрі Субрегіону підсилює екологічні загрози.

Відплив за межі Субрегіону кваліфікованих кадрів погіршить ситуацію з відсутністю робочих місць в сільських територіях.

Критичне здорожчання енергоносіїв може погіршити і так занедбаний стан об'єктів соціальної інфраструктури у сільських територіях Субрегіону.

Висновки:

Пропозиції стратегічних напрямів розвитку Долинського субрегіону:

- **Економічно розвинена територія з потужним сучасним промисловим комплексом та екологічно чистим сільським господарством**
- **Територія з розвиненим туристично-оздоровчим комплексом та високим рівнем туристично-оздоровчих послуг**
- **Територія розвиненої інфраструктури та високого стандарту соціальних послуг**

4. Структура цілей Стратегії розвитку Долинського субрегіону до 2027 року

Після консультацій із зацікавленими сторонами, керівництвом міста, політичним та громадським активом Робоча група сформувала прикінцеву структуру пріоритетних напрямів розвитку Субрегіону та цілей Стратегії:

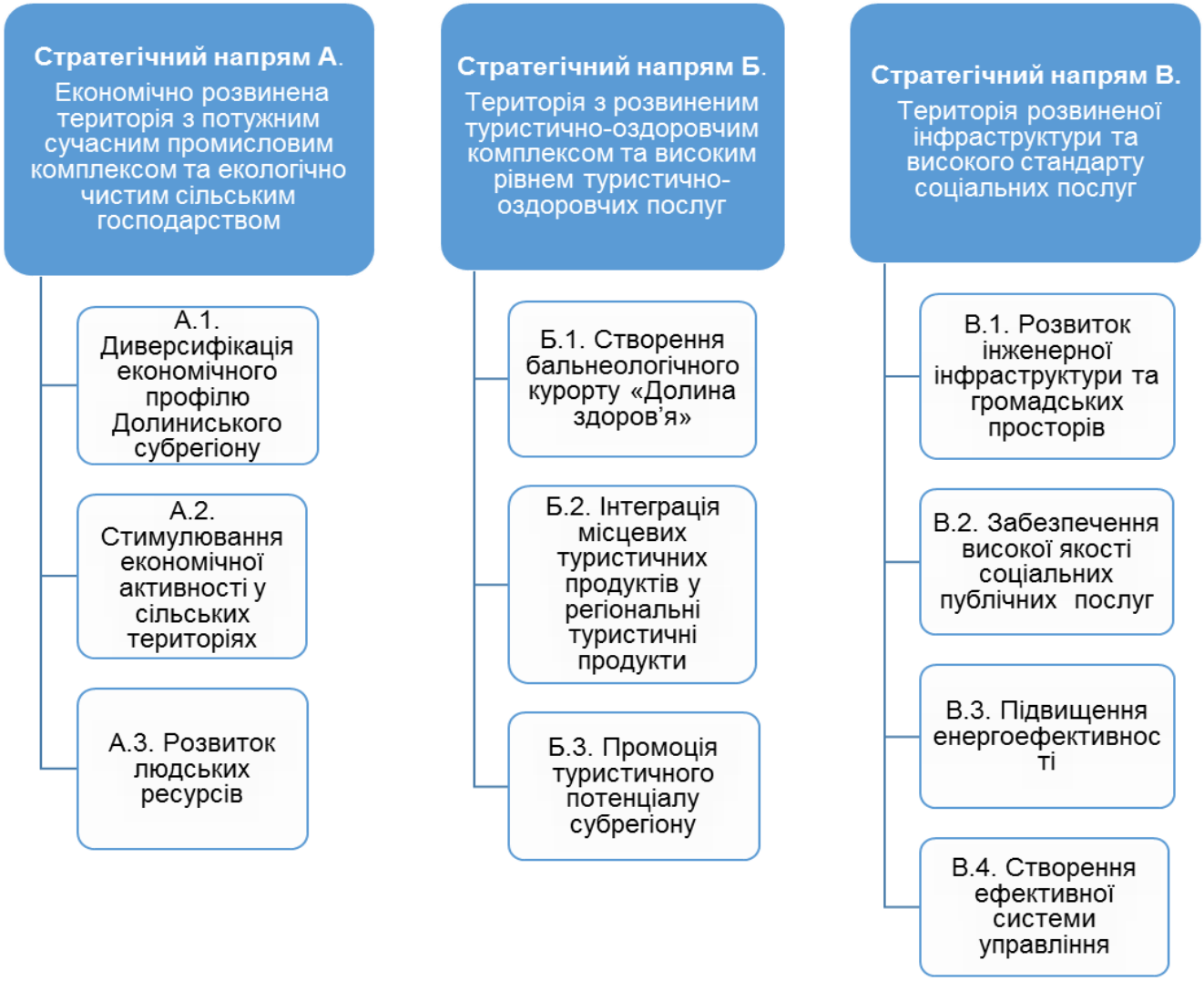

Рис. 13. Структура стратегічних цілей Стратегії розвитку Долинського субрегіону до 2027 р.

4.1. Стратегічний напрям А: Економічно розвинена територія з потужним сучасним промисловим комплексом та екологічно чистим сільським господарством

Долинський субрегіон – це сукупність територіальних громад у північно-західній частині Івано-Франківської області на межі з Львівською областю з центром у м. Долина, потужним економічним центром субрегіону, на основі переважно нафтогазовидобувної галузі, яка у структурі реалізованої промислової продукції складає майже 80%. На сьогодні два найбільші підприємства: НГВУ «Долинанафтогаз» та Долинський газопереробний завод.

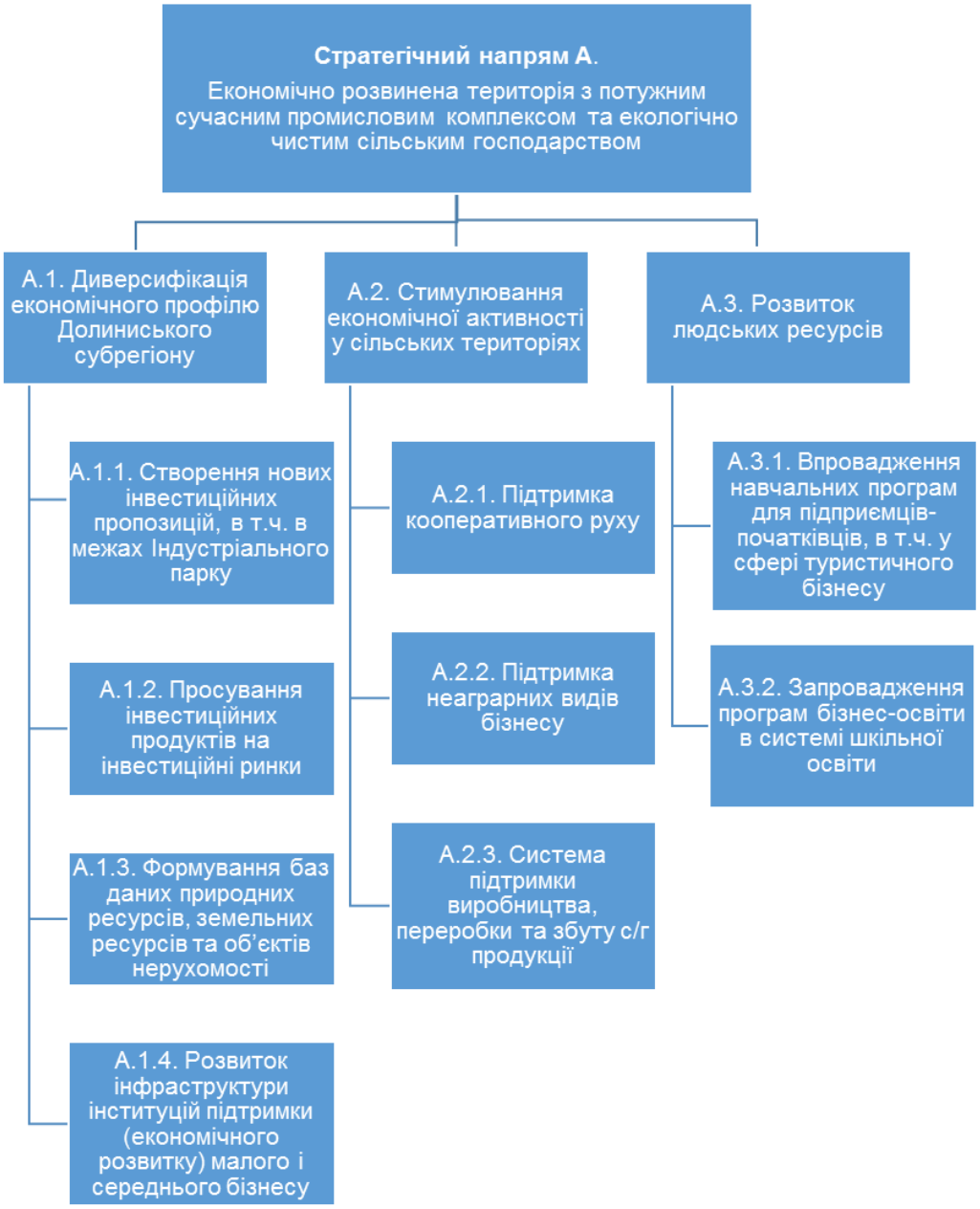

Рис. 14. Структура операційних цілей Стратегічного напряму А. Економічно розвинена територія з потужним сучасним промисловим комплексом та екологічно чистим сільським господарством

ПАТ «УКРНАФТА» є містоформуючими підприємствами м. Долини та субрегіону в цілому. Динаміка нафтовидобутку останніми роками є від'ємною, зокрема, за 2014 рік падіння видобутку нафти склало 7,3%, хоча перероблення газу дещо нарощувалося. Невелику частку у структурі промислового виробництва займають також легка (ТзОВ «Швейна фабрика «Довіра», ТзОВ «Спецодяг», швейна фабрика «Едельвейс») та харчова (молочні вироби, хліб і хлібобулочні вироби, макаронні вироби, сіль) промисловість.

Вочевидь, такий економічний профіль Долинського субрегіону, що склався історично з часу відкриття нафто-газових родовищ на цій території та їх промислової експлуатації з вересня 1949 р., в реаліях 21-г століття є дещо архаїчним та, навіть при такому серйозному значенні нафтогазової промисловості в економіці субрегіону виступає стримуючим фактором економічного розвитку території.

Попри доволі оптимістичні прогнози щодо дебітності нафтоносних горизонтів Долинського нафтового родовища[3] світові тренди в енергетичній сфері демонструють стрімкий перехід на альтернативні та відновлювані джерела енергозабезпечення, відтак нафта не тільки падає в ціні на світових ринках, а й у найближчому майбутньому стане лише сировиною для хімічної промисловості.

Сьогодні міська економіка потребує ідеологічно нових виробництв, високотехнологічних, екологічно безпечних, з високою доданою вартістю, зокрема, це подальший розвиток легкої та харчової промисловості, машинобудування як пріоритетної галузі у Карпатському економічному районі, а також деревообробної з огляду на значні лісові ресурси в межах Долинського району. Додатковим фактором диверсифікації є подальший розвиток малого і середнього бізнесу, зокрема його зміщення з торговельно-послугової сфери у сферу виробництва, а також зростання рівня експорту продукції МСБ за межі громади і регіону.

Особливої уваги потребують сільські території субрегіону, де ситуація подібна до загальної ситуації в області і країні, зокрема, відзначається висока ресурсомісткість та низька продуктивність сільськогосподарської продукції у порівнянні із західноєвропейськими показниками. Основними виробниками сільськогосподарської продукції в субрегіоні є кілька великих агрофірм, які займаються промисловим вирощуванням зерна (пшениця, кукурудза), ріпаку, та індивідуальні товаровиробники.

Задля успішної трансформації економіки субрегіону необхідно звернути увагу на розвиток людських ресурсів як вирішального економічного фактору.

Стратегічна ціль А.1. Диверсифікація економічного профілю Долинського субрегіону

Місто Долина вже впродовж кількох років працює над диверсифікацією свого економічного профілю, зокрема у червні 2013 р. затверджено Концепцію індустріального парку, а 3 лютого 2014 року індустріальний парк «**Долина»** першим в Україні внесено до Реєстру індустріальних (промислових) парків. Земельна ділянка площею 29,4 га, на якій створено індустріальний парк, розташована на околиці міста з південно-західного боку. На території індустріального парку планується від шести до одинадцяти ділянок. Пріоритетними напрямами діяльності для визначення функціонального призначення індустріального парку вважається легка, харчова, деревообробна та автомобілебудівна промисловість. Два майданчики передбачені для зони логістики та створення центру спільного обслуговування бізнесу (обладнання офісів, торгівля, харчування, юридичні послуги, бухгалтерські послуги, поліграфія та інші комерційні послуги, які не надаються у промислових приміщеннях). Ще один майданчик передбачає два основні напрямки діяльності підприємств: надання послуг складських приміщень, а також зберігання овочів, фруктів, ягід, грибів, тощо в холодильних установках. Також передбачений логістичний вузол індустріального парку – зона розміщення розвантажувальних площадок, інженерно-транспортна інфраструктура, зона складських приміщень.

Проект «Розвиток індустріального парку «Долина» отримав підтримку Державного Фонду регіонального розвитку. Кошти ДФРР планується скерувати на виготовлення проектно-кошторисної документації та будівництво внутрішньої автомобільної дороги та вітки під'їзної залізничної колії в межах індустріального парку.

[3] Нафта Передкарпаття (у світлі абіогенної теорії генезису вуглеводнів). Колектив авторів. Режим доступу: *http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGEFILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/geoukr_2012_3_12.pdf*

Іншим напрямком диверсифікації економіки субрегіону вбачається розвиток відновлюваної енергетики, зокрема створення енергогенеруючих потужностей на вільних землях промислової зони.

Оперативна ціль А.1.1. Створення нових інвестиційних пропозицій, зокрема в межах Індустріального парку

В межах оперативної цілі передбачається подальший розвиток Індустріального парку «Долина», а саме – інфраструктурна підготовка інвестиційних майданчиків та підведення транспортних комунікацій до основних інвестиційних майданчиків індустріального парку. Очікується залучення не менше 2-х інвесторів для будівництва нових промислових об'єктів в межах індустріального парку.

Крім цього, передбачено також відведення 2 нових ділянок та розробку 2-х інвестиційних проектів за межами індустріального парку. Одним з таких проектів є будівництво сонячної електростанції. З метою визначення вітроенергетичного потенціалу території Долинського субрегіону передбачається проведення дослідження параметрів і розробка атласу вітроенергетичного потенціалу. За результатами дослідження будуть визначені нові інвестиційні майданчики для підприємств вітроенергетики.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Проведення досліджень вітроенергетичного потенціалу субрегіону • Відведення нових інвестиційних ділянок для будівництва підприємств вітроенергетики • Інфраструктурна підготовка ділянок в межах індустріального парку • Формування інвестиційних пропозицій, в т.ч. інвестиційних проектів
Очікувані результати	• Здійснено інфраструктурну підготовку 2-х майданчиків в межах індустріального парку • Підготовлено 2 інвестиційні проекти • Підведено транспортні комунікації до основних інвестиційних майданчиків • Залучено не менше 2-х інвесторів
Відповідальний	• Долинська міська рада • КП «Долина – Інвест»
Термін виконання	2017 – 2019 рр.

Оперативна ціль А.1.2. Просування інвестиційних продуктів на інвестиційні ринки

Для залучення інвестора недостатньо мати земельну ділянку навіть з готовою інфраструктурою – інвестора подекуди в буквальному сенсі потрібно «привести за руку». Тому просування інвестиційних пропозицій субрегіону до потенційних інвесторів є одним із важливих завдань у цій сфері. Передбачається створення інформаційно-довідкового веб-порталу інвестиційних можливостей Долинського субрегіону «Invest in Dolyna», де інвестор у доступній формі знайде потрібну інформацію та зможе в режимі онлайн отримати необхідну консультацію. Іншими інструментами просування інвестиційних продуктів є участь в інвестиційних форумах, інформаційні матеріали.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Створення інформаційного порталу інвестиційних можливостей субрегіону • Участь в міжнародних, національний та регіональних інвестиційних форумах • Створення інформаційних матеріалів
Очікувані результати	• Діючий інформаційний портал інвестиційних можливостей субрегіону • Відвідуваність порталу не менше 100 гостей на місяць • Участь представників субрегіону у щонайменше 2-х форумах

	на рік • Поширено 100 комплектів інформаційних матеріалів
Відповідальний	• Долинська міська рада • КП « Долина – Інвест»
Термін виконання	2017 – 2019 рр.

Оперативна ціль А.1.3. Формування баз даних природних ресурсів, земельних ресурсів та об'єктів нерухомості.

Основою управління природними, земельними ресурсами та нерухомістю в громаді є їхній облік та реєстр. В межах оперативної цілі передбачається проведення інвентаризації земель Долинського субрегіону, дослідження природних ресурсів, створення реєстру нерухомого майна.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Інвентаризація земель субрегіону • Дослідження природних ресурсів субрегіону • Створення реєстру нерухомого майна субрегіону
Очікувані результати	• Зведені інвентаризаційні плани та сформовані технічні документації із землеустрою • Звіт з дослідження • Реєстр нерухомого майна
Відповідальний	• Долинська міська рада • Проектні організації
Термін виконання	2017 – 2019 рр.

Оперативна ціль А.1.4. Розвиток інфраструктури інституцій підтримки (економічного розвитку) малого та середнього бізнесу

Малий та середній бізнес у Долинському субрегіоні представлений підприємствами легкої, деревообробної та харчової промисловості, транспортної галузі, торгівлі і послуг і займає незначну частку в обсязі реалізованої продукції на території субрегіону. Проте, значення малого та середнього бізнесу не варто применшувати, оскільки це і сфера самозайнятості мешканців, і сфера реалізації їх бізнес-ідей, і податки до місцевого бюджету. Орган місцевого самоврядування зацікавлений у підтримці малого та середнього бізнесу. Згідно з результатами опитування підприємців в рамках розробки стратегії, на думку підприємців, місцева влада повинна більш активно підтримувати розвиток бізнесу в місті. Найбільше, чого очікує бізнес від місцевої влади, це – розвиток міської інфраструктури (дороги, мережі електро-, водо-, газопостачання), підтримка підприємців-початківців (розвиток бізнес-інкубаторів), фінансові стимули для розвитку бізнесу, якісні адміністративні послуги, зокрема електронні, прозорі механізми використання комунального майна, прозорі механізми надання земельних ділянок, консультаційний супровід, маркетингова підтримка, покращення доступу до інформації.

В межах оперативної цілі передбачається розвиток інституцій підтримки бізнесу, зокрема, це – відновлення роботи «Бізнес-центру». Також у перспективі передбачається створення бізнес-інкубатора для підприємців-початківців.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Вдосконалення роботи ЦНАП • Створення / відновлення роботи бізнес-центру • Створення бізнес-інкубатора
Очікувані результати	• Скорочення часу надання адміністративних послуг в ЦНАП • Діючий бізнес-центр • Проведено навчання для не менше 80 підприємців-початківців • Надано консультацій для не менше 25 підприємців • Підготовлене приміщення для бізнес-інкубатора
Відповідальний	• Долинська міська рада • Долинський «Бізнес-центр»
Термін виконання	2017 – 2019 рр.

Стратегічна ціль А.2. Стимулювання економічної активності у сільських територіях

У сільських територіях субрегіону основними власниками та користувачами землі є господарства населення. У структурі виробництва продукції сільського господарства в субрегіоні переважає продукція рослинництва. На території субрегіону господарську діяльність ведуть кілька великих підприємств АПК, їх основною продукцією є зерно (пшениця, кукурудза) та ріпак. Долинський теплично-овочевий комбінат (ТОК) спеціалізується на вирощуванні помідорів, огірків, солодкого перцю і баклажан. Деяку частку сільськогосподарського виробництва складає тваринництво.

Гарними прикладами інновацій у сільськогосподарській галузі варто відзначити діяльність фермерського господарства «ЕКО-Карпати» в с. Мала Тур'я, що спеціалізується на розведенні кіз і овець, а також має власне виробництво сирів, та інноваційне підприємство «Долина-АГРО» у м. Долина, головним напрямком діяльності якого є впровадження нової перспективної ягідної культури, чорниці садової, на занедбаних прилеглих агроземлях. Особливістю виробництва є те, що посадковий матеріал розмножується тільки методом культури тканин (in vitro).

Однак, стратегічною проблемою сільських територій є переважно одноосібне виробництво с/г продукції низької продуктивності, яке в принципі не може бути джерелом доходів, а в деякій мірі вирішує проблему зайнятості населення. Іншою проблемою є виснажливе для землі монокультурне виробництво зернових культур і рапсу, яке ведуть агрофірми на орендованих паях. До того, вони не створюють додаткові робочі місця і не є донорами бюджетів громад.

Втручання в межах стратегічної цілі передбачається у сферах підтримки с/г кооперації, розвитку неаграрних видів бізнесу та підтримки переробки та збуту с/г продукції, зокрема, стимулювання експорту продукції за межі субрегіону.

Оперативна ціль А.2.1. Підтримка кооперативного руху

Однією з ефективних форм підприємництва у сільськогосподарській галузі є сільськогосподарська кооперація, тобто сільськогосподарські виробничі і обслуговуючі кооперативи, що можуть створюватися і діяти у відповідності із Законом «Про сільськогосподарську кооперацію» (у новій редакції від 19 січня 2013 р.). Вони виконують кілька важливих функцій: 1) підвищують продуктивність праці; 2) дають можливість перейти на виробництво середньо-товарної продукції; 3) розвивають співпрацю та творять нове соціально-культурне середовище.

В межах оперативної цілі передбачається створення та підтримка діяльності двох кооперативів – виробничого і обслуговуючого – у сільських місцевостях субрегіону.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Стимулювання створення сільськогосподарських кооперативів (СВК і СОК) • Навчання учасників кооперативів, стажування, обмін досвідом
Очікувані результати	• Два діючі сільські кооперативи – 1 виробничий і 1 обслуговуючий • Діючий цех з переробки сирого молока • Забезпечено приймання молока від не менше 300 домогосподарств • Діюче підприємство з переробки продукції бджолиного меду • Створено до 20 нових робочих місць • Проведено навчання для не менше 20 членів кооперативів
Відповідальний	• Долинська міська рада • Долинський «Бізнес-центр»
Термін виконання	2017 – 2019 рр.

Оперативна ціль А.2.2. Підтримка неаграрних видів бізнесу

Додатковою можливістю для економічного розвитку сільських територій, створення нових робочих місць є популяризація і стимулювання неаграрних видів підприємництва на селі. Передбачається створити комунальне підприємство, яке буде займатись переробкою та реалізацією дикоростучих рослин і ягід у формі фіто-чаїв. У перспективі можливо розвивати такі напрямки як зелений туризм та виробництво сувенірної продукції.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Відновлення традиційних для субрегіону народних промислів та ремесел • Розвиток зеленого туризму
Очікувані результати	• Діюче комунальне підприємство з переробки та реалізації фітопродукції • Облаштовані заготівельні пунктів в 2-х населених пунктах • Проведено навчання та залучено до роботи 300-400 осіб • Підвищено обізнаність з діяльністю підприємства територіальної громади (не менше 5000 осіб)
Відповідальний	• Долинська міська рада • Долинський «Бізнес-центр»
Термін виконання	2017 – 2019 рр.

Оперативна ціль А.2.3. Система підтримки виробництва, переробки та збуту сільськогосподарської продукції.

Предметом оперативної цілі є запровадження нових культур та технологій у дрібнотоварному сільськогосподарському виробництві, зокрема у домогосподарствах, створення модельних господарств у різних сферах (овочівництво, садівництво, ягідництво, льонарство, тваринництво, молочарство) з залученням приватних та проектних коштів, формування регіонального замовлення на вирощування продукції під місцевими брендами.

Стимулювання експорту продукції (налагодження контактів для збуту), створення заготівельних, складських та логістичних центрів.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Створення місцевого бренду лінійки сільськогосподарської продукції субрегіону • Формування мережі дистрибуції місцевих брендів • Створення складських і логістичних центрів • Створення системи маркетингу продукції місцевого бренду
Очікувані результати	• Зареєстрований місцевий бренд «Смаки Долини» • Діюча мережа пунктів реалізації продукції бренду • Маркетингова стратегія просування місцевого бренду
Відповідальний	• Долинська міська рада • Долинський «Бізнес-центр»
Термін виконання	2017 – 2019 рр.

Стратегічна ціль А.3. Розвиток людських ресурсів

Головним бенефіціаром і водночас головною рушійною силою розвитку територій є люди. Людські ресурси є, поза основними виробничими фондами та технологіями, надважливим фактором економічного розвитку. Професійні кваліфіковані кадри є запорукою ефективних виробництв та інших видів економічної активності.

На сьогодні у місті Долина і в Долинському районі відсутні вищі навчальні заклади та заклади професійної освіти, найближчим великим освітнім центром є Івано-Франківськ. Відсутність матеріально-технічної та методологічної бази для підготовки і перепідготовки трудових ресурсів є серйозним викликом для міста і субрегіону, перешкодою, яка не дозволяє швидко реагувати на запити ринку праці. Районний центр зайнятості лише частково закриває сегмент офіційно зареєстрованих безробітних, так, станом на 01.01.2015 року його послугами скористались 772 особи.

Стратегічними пріоритетами економічного розвитку субрегіону визначено розвиток нової промисловості високих технологій, створення нових екологічно безпечних підприємств, розвиток рекреаційно-туристичної сфери та сфери малого і середнього бізнесу.

Головними завданнями в межах стратегічної цілі виступають створення інноваційних центрів оперативного реагування на запити ринку робочої сили, формування ефективної системи професійного вдосконалення потенційних працівників новостворених підприємств, професійної навчально-консультаційної підтримки кадрів для малого і середнього бізнесу, а також підтримка підприємців-початківців.

Оперативна ціль А.3.1. Впровадження навчальних програм для підприємців-початківців, зокрема у сфері туристичного бізнесу

В межах оперативної цілі передбачається впровадження спеціальних програм для підприємців-початківців, в які буде включено навчальну складову, консультаційно-супровідну складову, а також матеріально-фінансову підтримку найуспішніших учасників програми. Іншою формою підготовки початківців буде річна навчальна програма, яку буде реалізовувати відновлений бізнес-центр.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Реалізація навчальної програми для підприємців-початківців на базі бізнес-центру • Річний курс для підприємців
Очікувані результати	• Сформована команда тренерів • Розроблені навчальні програми • 80 навчених початківців в рамках програми • 20 тренінгів в рамках річного курсу • Надано консультації не менше 150-200 учасника курсу
Відповідальний	• Долинська міська рада • Долинський «Бізнес-центр»
Термін виконання	2017 – 2019 рр.

Оперативна ціль А.3.2. Запровадження програм бізнес-освіти в системі шкільної освіти

Недоліком системи середньої освіти в Україні є її надмірна «теоретичність», відірваність від реального суспільного і економічного життя, через що випускники середніх навчальних закладів виходять з школи непідготовленими до реального життя, невпевненими у власних силах. В розвинених країнах елементи бізнес-освіти інтегровані у шкільні навчальні програми, в той самий час в українських школах вчителі географії ведуть уроки з основ економіки, яка має доволі віддалений зв'язок з реальним життям. Перші спроби запровадження навчання підприємництва в українській системі освіти були зроблені в рамках українсько-польського проекту «**Ініціативна молодь – регіональна система підготовки тренерів з підприємництва для української системи освіти**», який впроваджувався в Івано-Франківській області Громадським центром «Ділові Ініціативи» в 2012-2015 рр. В рамках проекту було створено методологію навчання та набуто практичного досвіду в пілотних школах проекту.

В межах оперативної цілі передбачено впровадити факультативну навчальну програму з основ ведення бізнесу для школярів-старшокласників у навчальних закладах субрегіону.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Впровадження навчальної програми з основ підприємництва у середніх навчальних закладах • Запровадження літньої бізнес-школи для учнів старших класів • Проведення щорічних олімпіад, конкурсів, турнірів, змагань з бізнес-питань • Організація екскурсій на діючі підприємства, успішно діючі сучасні інноваційні виробництва
Очікувані результати	• Сформована команда тренерів • Розроблені навчальні програми • Проведено близько 75 навчань

	• 3-4 екскурсії по успішно діючих підприємствах, існуючих інноваційних сучасних виробництвах в рік
Відповідальний	• Долинська міська рада • Громадський центр «Ділові Ініціативи» • Долинський «Бізнес-центр»
Термін виконання	2017 – 2019 рр.

4.2. Стратегічний напрям Б: Територія з розвиненим туристично-оздоровчим комплексом та високим рівнем туристично-оздоровчих послуг

Місто Долина з навколишніми селами які формують Долинський субрегіон мають достатній потенціал для розвитку туризму і в основному спиратись на оздоровчий туризм та сільський зелений туризм. Основою для розвитку туризму повинен стати інвестиційний проект, яким пропонується будівництво комплексу відкритих басейнів в поєднанні з відпочинково-готельною інфраструктурою на території земельних ділянок колишньої солеварні та військового містечка в старій частині міста Долина, а також реставрація історичних будівель солеварні та створення в них унікального музею солеваріння.

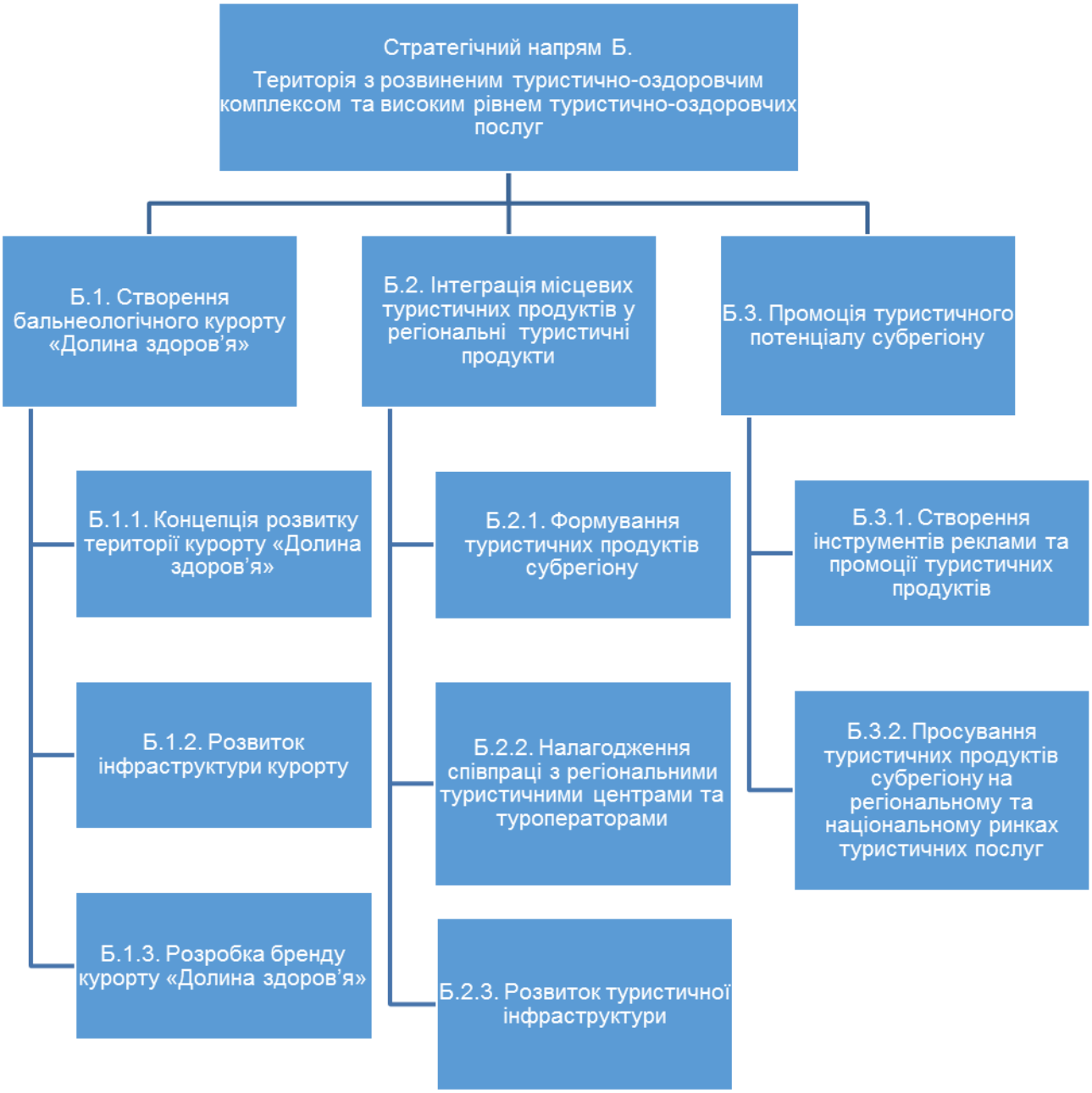

Рис. 15. Структура операційних цілей Стратегічного напряму Б Територія з розвиненим туристично-оздоровчим комплексом та високим рівнем туристично-оздоровчих послуг

Туристичний продукт, створений в місцевості Долина, повинен бути брендованим комплексним туристичним продуктом, що функціонує в рамках так званого оздоровчого туризму, а більш конкретно кажучи, спа-туризму, тому що такі прагнення та ресурси (вода)

має місто Долина. Створити брендовий продукт буде трудомістким і дорогим процесом так як на даний момент туристичний бренд Долини відсутній. Отже створюваний бренд «Долина здоров'я» потребує як самого опрацювання, виготовлення брендбуку і на його основі створення інформаційних продуктів та вибір каналів просування разом з потужною промоційною компанією.

Разом з цим Долині прийдеться конкурувати з існуючими брендами Трускавця та Моршина і рівень послуг повинен бути на кращому рівні для того щоб відповідати очікуванням клієнтів. Окрім цього необхідно отримати хіміко-біологічні характеристики води та висновки щодо напрямів її використання.

Поряд з Долинським районом розташовані значимі туристичні території та об'єкти, зокрема: Національні природні парки «Синевир» (Закарпатська область) та «Сколівські Бескиди» (Львівська область). Цілорічно діють відомі куротні території Моршина, Трускавця і Східниці на Львівщині, а також села Сойми на Закарпатті. В зимовий період сусідніми гірськолижними територіями є курорт «Славсько» (Львівська область), а також Міжгірський гірськолижний район (Закарпатська область). Мережа пішохідних маршрутів Горганами та Бескидами. Дерев'яні церкви Міжгірської долини, Манявський Скит. Загалом околиця Долинщини досить насичена різними атрактивними територіями і об'єктами, що дає можливість поєднання туристичних маршрутів які проходять поруч з Долиною.

Дуже важливо визначити всі існуючі туристичні атракції субрегіону та розпочинати процес їх промоції для залучення на початковому етапі внутрішніх туристів і в подальшому передбачати вихід на міжнародний рівень. Необхідно також формувати спеціалізовані структури які б професійно займались розвитком туризму в Субрегіоні та проводили навчання фахівцій туристичного супроводу, гідів, власників агроосель.

Стратегічна ціль Б.1. Створення бальнеологічного курорту «Стара Долина»

Завдяки наявності цінних природних лікувальних ресурсів (соляна ропа, мінеральні води) місто Долина володіє значним оздоровчо-рекреаційним та туристичним потенціалом. Повною мірою його можливо реалізувати через ідею розбудови курортного комплексу «Долина здоров'я», одним з елементів якого стане створення демонстраційних бальнеологічних площадок / моделей (робоча назва «Стара Долина») з наданням високоякісних туристично-оздоровчих послуг відповідно до європейських стандартів. Такий стратегічний хід значною мірою збільшить потоки відпочиваючих та розширить можливості для залучення інвестицій, в т.ч. закордонних.

Розбудова курорту передбачає вирішення низки стратегічних та технічно-організаційних питань, які стосуються передусім розвитку концепції туристично-оздоровчого комплексу, формування інфраструктурної мережі, отримання відповідних дозволів та прав на володіння і видобуток ресурсів, формування власної пілотної свердловини тощо, і що не менш важливе – промоції новоствореного бренду.

Оперативна ціль Б.1.1. Концепція розвитку території курорту «Долина здоров'я»

Реалізація Концепції розвитку курорту «Долина здоров'я» передбачає ґрунтовний аналіз наявного досвіду в цьому секторі, можливо із залученням міжнародних експертів. Це стосується як технічної складової: власне формування елементів оздоровчого бальнеологічного комплексу «Стара Долина», так і його фінансування з врахуванням потреб та інтересів потенційних інвесторів і місцевої громади. Що стосується останнього, то ідея створення підприємства (товариства) зацікавленими сторонами, що функціонуватиме на засадах приватно-державного партнерства, може виявитись досить перспективною при розбудові курорту.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Реалізація Концепції розвитку «Долина здоров'я» з використанням принципів приватно-державного партнерства • Побудова елементів оздоровчого бальнеологічного комплексу «Стара Долина», підготовка його до експлуатації

	• Розробка промоційних матеріалів по Концепції курорту
Очікувані результати	• Утворене підприємство на засадах приватно-державного партнерства, орієнтоване на надання оздоровчих послуг • Створено показові бальнеологічні демонстраційні площадки / моделі, об'єднані в діючий комплекс по оздоровленню соляною ропою та похідними продуктами • Проведено ряд публічних презентаційних заходів по курорту • Забезпечено формування потоків відпочиваючих та залучення потенційних інвесторів
Відповідальний	• Долинська міська рада • КП « Долина – Інвест»
Термін виконання	2017 – 2018 рр.

Оперативна ціль Б.1.2. Розвиток інфраструктури курорту

Передумовою успішного функціонування курорту є формування високоякісної інфраструктурної мережі, що передбачає проведення низки ремонтних робіт по прокладанню ліній електропостачання, водопостачання та водовідведення, покращення стану доріг, розміщення та облаштування відпочинкових зон тощо. Усе це є запорукою комфортного перебування відвідувачів на території курорту та збільшення інвестиційної привабливості регіону.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Будівництво мереж інфраструктури бальнеологічного курорту (питна вода, каналізація, розміщення зон відпочинку та дозвілля, кюветів) • Підвищення інвестиційної привабливості території курорту
Очікувані результати	• Проведено лінію електропостачання достатньої для курорту потужності • Побудовано мережі водопостачання та водовідведення • Проведено роботи по покращенню доріг та облаштування переїзду • Проведено промоційну кампанію по залученню коштів інвесторів
Відповідальний	• Долинська міська рада • КП « Долина Інвест» • Державний Фонд Регіонального Розвитку
Термін виконання	2017 – 2025

Оперативна ціль Б.1.3. Розробка бренду курорту «Долина здоров'я»

Впізнаваність новоствореного туристично-оздоровчого комплексу значною мірою залежить від розробки якісного бренду (слогану, зображення-символу тощо) та масштабної промоційної кампанії як в Україні, так і за кордоном. У цьому контексті важливо донести до відвідувачів, а також і потенційних інвесторів, в чому полягає унікальність курорту, вказати на його переваги в порівнянні з іншими, напр. з огляду на цілющі природні ресурси, комплекс пропонованих оздоровчих послуг, високоякісний сервіс, зручне географічне розташування.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Розробка стратегії розвитку та бренду курорту «Долина здоров'я» із залученням зовнішніх експертів та консультантів • Презентація міста як курорту європейського зразка
Очікувані результати	• Розроблено та затверджено бренд і стратегію розвитку курорту • Проведена рекламна кампанія просування бренду • Забезпечено моніторинг розвитку курортних та туристичних послуг «Долини здоров'я» • Створено умови для покращення туристичної та інвестиційної привабливості курорту
Відповідальний	• Виконавчий комітет майбутньої Долинської ОТГ
Термін виконання	2018 – 2019 рр.

Стратегічна ціль Б.2. Інтеграція місцевих туристичних продуктів у регіональні туристичні продукти

На даний час актуальною є проблема популяризації туристичних продуктів як на локальному, так і регіональному рівнях. Важливо підвищувати туристичний престиж Долинського регіону в цілому через створення своєрідних місцевих «візитних карток» – туристичних об'єктів та продуктів, які є неповторними, характерними лише для того чи іншого населеного пункту (санаторій, канатна дорога, унікальний екскурсійний тур).

Оперативна ціль Б.2.1. Формування туристичних продуктів субрегіону

Формування «якірного» туристичного продукту є передумовою для приваблення масового відвідувача і збільшення туристичної привабливості міста й регіону загалом. Гарантом цього є рекреаційні, лікувальні, культурно-історичні ресурси тощо, а також створення можливостей для реалізації традиційної місцевої продукції (мед, сир і т.д.), яка користується широкою популярністю серед відвідувачів тощо.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Створення «якірного» туристичного продукту для приваблення туристів • Розробка різноманітних туристичних продуктів на основі туристично-рекреаційного потенціалу субрегіону
Очікувані результати	• Створені якісні туристичні продукти субрегіону та проводиться активні їх промоція • Створена мережа крамниць автентичної бджолопродукції субрегіону • Проведена рекламна кампанія споживання продуктів місцевого виробництва • Створена матеріально-технічна база (інформаційні буклети, журнали, демонстраційні зразки та ін.) для проведення консультацій, дегустації продукції та навчання молоді • Економічний ефект від реалізації продукції бджільництва
Відповідальний	• Виконавчий комітет Долинської міської ради • КП «Медове Прикарпаття»
Термін виконання	2017 – 2025 рр.

Оперативна ціль Б.2.2. Налагодження співпраці з регіональними туристичними центрами та туроператорами

Перспективний розвиток туристичної галузі Долинського субрегіону та області можливий лише через активну промоційну діяльність, налагодження зв'язків та скоординовану співпрацю регіональних туристично-інформаційний центрів, місцевих туроператорів та надавачів туристичних послуг, ефективне інформування про ринок актуальних туристичних послуг.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Відродження роботи інформаційно-туристичного центру • Покращення туристичного іміджу Долини та Івано-Франківської області
Очікувані результати	• Скоординовано роботу регіональних туристично-інформаційних центрів, місцевих туроператорів та донорів туристичних послуг • Встановлено інформаційні щити із туристичною інформацією (мапою, фото основних об'єктів туристичного показу) на в'їзді до області та туристичних центрів • Підвищено рівень поінформованості та орієнтованості туристів про ринок туристичних послуг області • Збільшення потоків туристів до регіону, зростання доходів суб'єктів туристичного ринку та надходжень до місцевого бюджету

Відповідальний	• Виконавчий комітет Долинської міської ради • Асоціація «Туристично-інформаційний центр «Бойківщина»
Термін виконання	2017 – 2027 рр.

Оперативна ціль Б.2.3. Розвиток туристичної інфраструктури

Покращення туристичної пропозиції Долинського субрегіону можливе через створення нової туристичної інфраструктури задля розширення можливостей відпочинку туристів. За рахунок нових атракцій стає можливим не лише активізувати потоки туристів, але й підвищити рівень самозайнятості місцевих жителів.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Створення нової туристичної інфраструктури Долинського субрегіону (туристичні оселі) для розширення можливостей відпочинку туристів • Підтримка та розширення діяльності Асоціації «Туристично-інформаційний центр «Бойківщина» в Долинському субрегіоні • Активізація потоків туристів в субрегіоні та підвищення рівня самозайнятості сільських жителів
Очікувані результати	• Оновлено та розширено межі діяльності ТІЦу включно з наданням спеціальних послуг (облаштування інфоцентру, виставкового залу, веб-портал, «гаряча ліня» для туристів, «гостьова карта» та ін.) • Розроблено власний бренд Асоціації «Туристично-інформаційний центр «Бойківщина» та проведено рекламну кампанію оновленого ТІЦ, як важливого об’єкта туристичного ринку Долинського субрегіону • Налагоджено зв’язки між Асоціацією та іншими об’єктами туристичного ринку Долинщини • Здійснено облаштування місць літнього відпочинку на території субрегіону в т.ч. в с. Надіїв Долинського району (наметове містечко, будівництво колиби, розробка мережі піших та велосипедних туристичних маршрутів, пляж навколо озера та ін.) • Залучено місцеве населення до постачання туристам екологічно чистої продукції сільського господарства
Відповідальний	• Виконавчий комітет Долинської ОТГ • Виконавчий комітет Долинської міської ради • Асоціація «Туристично-інформаційний центр «Бойківщина»
Термін виконання	2017-2019 рр.

Стратегічна ціль Б.3. Промоція туристичного потенціалу субрегіону

Збільшення кількості туристів є неможливим буз активної та якісної онлайн та офлайн промоції. Найбільш ефективними засобами промоції туристичного потенціалу та туристичних продуктів є створення спеціальних веб-порталів, веб-сторінок, рекламних роликів, туристичних каталогів, організація презентаційних, культурно-масових та громадських заходів як локального, так і регіональномго (національного) масштабів. Їх результатом є краща поінформованість про широкий спектр послуг та атракцій регіону для різних верств населення, а отже на перспективу передбачається збільшення рівня його відвідуваності та відповідно покращення економічного ефекту через збільшення доходів в туристичній галузі.

Б.3.1. Створення інструментів реклами та промоції туристичних продуктів

Реалізація проектів щодо створення ефективних інструментів реклами та промоції туристичних продуктів Долинського субрегіону, а саме туристичного сайту, промо-ролика про туристичну інфраструктуру м. Долина (музей, готелі, кафе, супермаркети, туристичні маршрути, карти, цікаві місця відпочинку тощо) дозволять презентувати місто як цікавий

туристичний продукт з широким спектром можливостей дозвілля, проживання, харчування для різних категорій відвідувачів.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Формування чіткої системи промоції субрегіону та активне її впровадження • Створення туристичних промо-роликів про Долинський субрегіон та поширення їх на спеціалізованих туристичних форумах • Створення туристичного сайту Долинського субрегіону та системне його оновлення • Збільшення доходів бюджету міста за рахунок підвищення інтенсивності туристичних потоків
Очікувані результати	• Створено дієву систему туристичної промоції Долтнського субрегіону • Створено промо-ролики про туристичну Долинщину • Налагодженно контакти з туроператорами та агенціями та поширення відзнятого ролика на важливих туристичних сайтах України та Європи • Створено туристичний сайт Долинського субрегіону та розпочато його рекламну кампанію • Збільшення туристичних потоків (орієнтовно на 25%), а також надходжень до місцевого бюджету (орієнтовно на 0,5%)
Відповідальний	• Асоціація «Туристично-інформаційний центр «Бойківщина» • Виконавчий комітет Долинської міської ради
Термін виконання	2017 – 2020 рр.

Оперативна ціль Б.3.2. Просування туристичних продуктів субрегіону на регіональному та національному ринках туристичних послуг

Туристична Долинщина на даний момент невідома для широкого загалу туристів. Тому в рамках цілі планується здійснити повний збір інформації про туристичну інфраструктуру та комплекс туристичних послуг м. Долини та прилеглих територій (готелі, музеї, кафе, ресторани, туристичні маршрути, лікувально-оздоровчий курорт тощо) та забезпечити її розповсюдження на регіональному та національному ринках туристичних послуг через друковані буклети, інформаційні флаєри, каталоги, туристичні карти з позначеними визначними пам’ятками культури та архітектури тощо. Важливим інструментом популяризації туристичних можливостей місцевих громад, зокрема сільських, є організація культурно-масових заходів (фестивалів тощо).

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Створення інформаційних матеріалів про туристичний потенціал Долинського субрегіону для поширення на регіональному та національному ринках туристичних послуг • Збільшення інтенсивності туристичних потоків та поінформованості відвідувачів про туристичні атракції регіону • Популяризація туристичних можливостей місцевих громад через проведення культурно-масових заходів (фестивалів)
Очікувані результати	• Створена готова інформаційна продукція про туристичний потенціал міста Долина та регіону (каталоги готелів, кафе, ресторанів, туристичні карти з позначеними визначними пам’ятками культури та архітектури, друковані буклети та інформаційні флаєри (на основі Календаря подій), друкований інформаційний Довідник подій на 2018 рік) • Налагоджено контакти з туроператорами та агенствами, а також між суб’єктами туристичного ринку для розповсюдження інформаційних буклетів • Промоція туристичного потенціалу сільських місцевостей через проведення культурно-масових заходів (фестиваль «Ой чиє то сіно, чиї то покоси», с. Раків, інші фестивалі)

Відповідальний	• Асоціація «Туристично-інформаційний центр «Бойківщина» • Виконавчий комітет Долинської міської ради • Раківська сільська рада • Івано-Франківська обласна рада • Долинська районна рада
Термін виконання	2017 – 2020 рр.

4.3. Стратегічний напрям В: Територія розвиненої інфраструктури та високого стандарту соціальних послуг

Територія Долинського субрегіону потребує достатньо великих капіталовкладень в розвиток комунальної інфраструктури та соціальних послуг. Зокрема необхідні значні інвестиції в капітальний ремонт / будівництво доріг, будівництво мостів, берегоукріплення, модернізацію залізничних переїздів, будівництво автостоянок, облаштування тротуарів, облаштування велоінфраструктури (велодоріжки, парковки), встановлення дорожніх знаків, облаштування пішохідних переходів, освітлення вулиць, будівництво ливневих водовідводів, а також центральних водогонів та систем водовідведення.

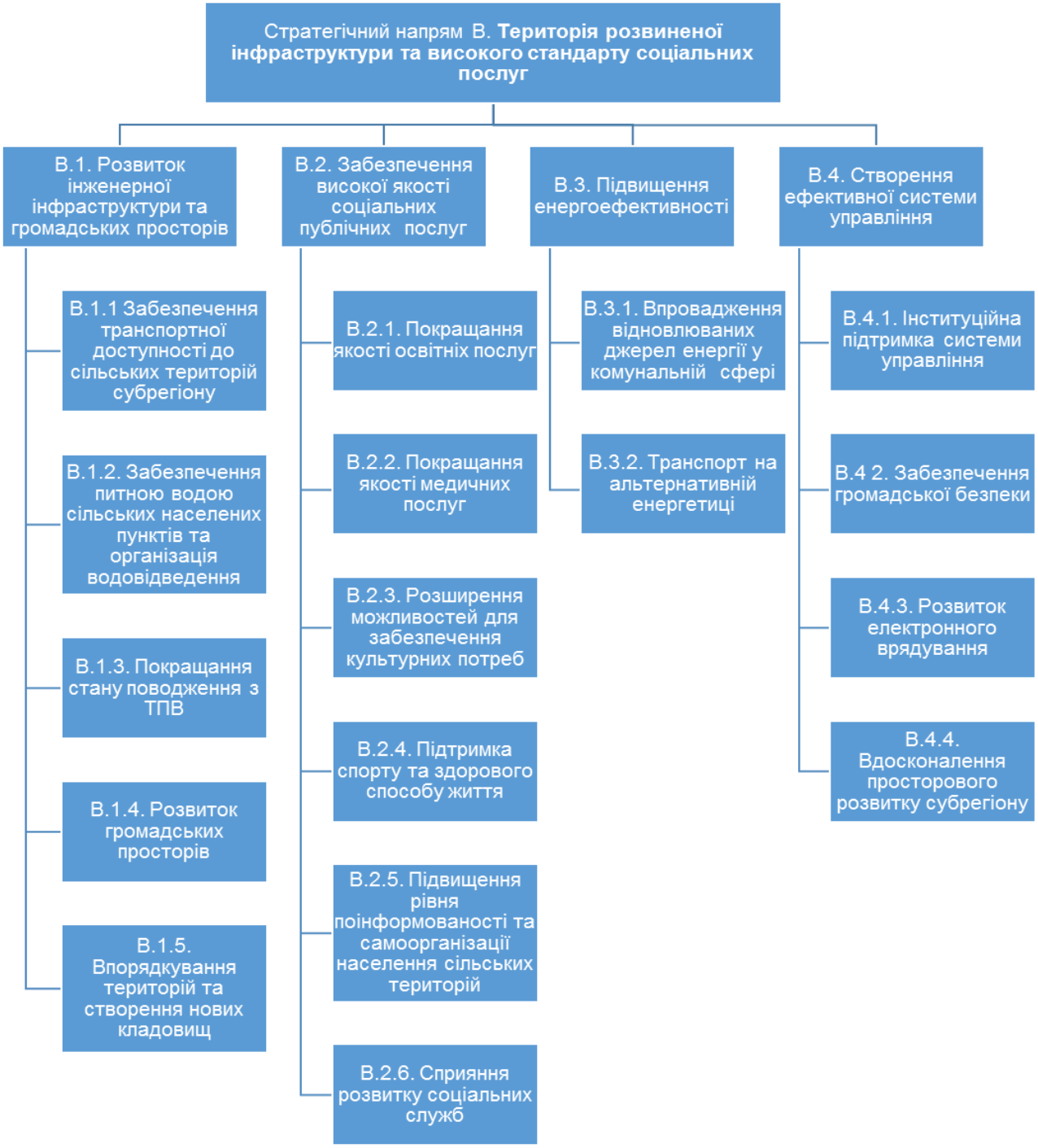

Рис. 16. Структура операційних цілей стратегічного напряму В. Територія розвиненої інфраструктури та високого стандарту соціальних послуг

Система управління відходами частково налагоджена в місті і не зовсім досконала в сільських населених пунктах субрегіону. Необхідно провести комплекс робіт з облаштування сучасного полігону ТПВ, організації сортування ТПВ в населених пунктах, забезпечити логістику вивозу ТПВ із населених пунктів. І першочерговим в цій сфері має бути роз'яснювальна робота з мешканцями щодо раціонального повадження з ТПВ.

В соціальній сфері субрегіон потребуватиме оптимізації мережі навчальних закладів, створення ДНЗ (НВК) в кожному населеному пункті, покращення матеріального забезпечення закладів освіти, та організація довозу школярів до навчальних закладів шкільними автобусами.

Сфера охорони здоров'я потребує модернізації ФАПів, запровадження сімейної медицини, створення електронної бази пацієнтів та покращення матеріальної бази медичних закладів.

Сфера сільської культури та спорту вимагає реорганізації сільських клубів, облаштування приміщень, підтримки аматорських колективів, гуртків, будівництво спортзалів, облаштування спортивних та ігрових майданчиків, підтримки спортивних команд, створення (оновлення) відпочинкових паркових зон, облаштування відпочинкових паркових зон МАФами, дитячими ігровими елементами. При бібліотеках планується створення інтерактивних центрів обладнаних сучасною комп'ютерною технікою та підключених до швидкісного інтернету.

Сфера комунальної енергетики потребує використання щораз більш різноманітних джерел енергії. Тому необхідно звертати увагу на розвиток сонячних станцій, вітроенергетики, біоенергетики та геотермальної енергетики. Разом з цим потрібно створити систему заохочень на придбання електрокарів мешканцями, запровадження транспортних засобів на електротязі у комунальному транспорті, будівництво електрозарядних установок на території субрегіону.

Громадська безпека потребує суттєвих капіталовкладень з розвитку існуючих та створення нових пожежних частин, їх матеріально-технічного забезпечення, створення муніципальної варти (громадських формувань), облаштування відеонагляду та системи оперативного реагування на порушення громадського порядку чи надзвичайні ситуації.

Просторовий розвиток субрегіону потребує опрацювання нових документів таких як генеральний план, схеми планування майбутньої ОТГ, детальні плани територій, містобудівний кадастр, земельний кадастр, ГІС (геоінформаційна система).

Також слід звернути увагу на впорядкування істуючих кладових та планувати території за необхідності під створення нових.

Сучасні світові тенденції вимагають створення та функціонуваня нових структур як: Агенція місцевого економічного розвитку, ЦНАП, які в свою чергу вимагають організацію системи безпаперового документообігу між усіма державними та комунальними структурами та надання доступу до них для мешканців. Також необхідно створити системи онлайн-консультування та місцевих петицій, а також розглянути можливість впровадження громадського бюджету та забезпечити рівний доступ мешканців до участі в його розподілі.

Стратегічна ціль В.1. Розвиток інженерної інфраструктури та громадських просторів

Глобальною проблемою для міста Долина та регіону в цілому є застаріла інженерна інфраструктура, яка потребує повної модернізації. Це в першу чергу катастрофічний стан доріг як місцевого, так і загальнодержавного користування, відсутність облаштованих пішохідних доріжок, тротуарів, системи знаків, які б відповідали європейським стандартам, і як наслідок значний відсоток виникнення дорожньо-транспортних пригод, обмеження мобільності окремих категорій населення, включаючи осіб з інвалідністю, пенсіонерів.

Не краща ситуація і в комунальному секторі. Через зношеність ліній електро- та водопостачання, недосконалість каналізаційних мереж, регулярно виникає низка побутових

проблем, зокрема, пов'язаних з перебоями електрики та постачанням питної води, що аж ніяк позитивно не вплине на імідж регіону.

Громади міста Долина, як і прилеглих сільських населених пунктів часто турбує питання екологічної безпеки, зокрема через відсутність сучасно облаштованих полігонів ТПВ, відсутність логістики для сортування та вивозу відходів.

Особливо негативний вплив на туристичний імідж міста та регіону має відсутність облаштованих громадських просторів (озеленених парків, скверів) для активного проведення дозвілля як місцевими жителями, так і потенційними відвідувачами.

Усі ці проблеми потребують першочергового вирішення.

Оперативна ціль В.1.1 Забезпечення транспортної доступності до сільських територій субрегіону

Реалізація низки проектів дозволить здійснити реконструкцію доріг локального та регіонального значення, що сприятиме покращенню умов безпеки і комфорту для усіх категорій учасників руху, включаючи маломобільні групи населення, та забезпечить транспортну доступність до прилеглих сільських населених пунктів та між ними.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Проектування та реконструкція вулиць м. Долина у відповідності до сучасних норм та досвіду європейських країн • Поточний ремонт автомобільних доріг загального користування в селах Долинського субрегіону та між ними • Капітальний ремонт магістральних доріг субрегіону • Покращення умов безпеки і комфорту для усіх категорій учасників руху на території міста та прилеглих сіл (автомобілі, громадський транспорт, велосипедисти, пішоходи, маломобільні групи населення)
Очікувані результати	• Здійснено реконструкцію доріг субрегіону (влаштування окремих зон для руху велосипедистів, заїзних кишень для громадського транспорту, безперервних тротуарних доріжок та піднятих пішохідних переходів) • Проведено капітальний ремонт автомобільних доріг в селах субрегіону та між ними • Технічні характеристики доріг приведені до вимог діючих правил, норм і стандартів, забезпечено транспортну доступність до прилеглих сільських пунктів та безпеку усім учасникам дорожнього руху, включаючи маломобільні групи населення
Відповідальний	• Виконавчий комітет Долинської міської ради • КП «Комунгосп» • Сільські ради субрегіону • Долинська районна рада • Івано-Франківська обласна рада
Термін виконання	2017 – 2027 рр.

Оперативна ціль В.1.2. Забезпечення питною водою сільських населених пунктів та організація водовідведення

Проблема водопостачання та водовідведення в сільських населених пунктах є особливо гострою. Річ у тім, що наявність колодязів не завжди забезпечує населення чистою питною водою, яка досить часто може мати високих вміст солей чи інших домішок та не відповідає санітарно-гігієнічним нормам (напр. села, де є законсервовані соляні шахти). Водночас, відсутність центрального водовідведення спричиняє погіршення екологічного стану джерел водопостачання внаслідок їх забруднення стічними водами.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Виконання ремонтно-будівельних робіт водопровідних та каналізаційних мереж у сільських населених пунктах

Очікувані результати	• Здійснено реконструкцію водогонів та будівництво систем централізованого водовідведення з повним комплексом очисних споруд в селі Новичка • Побудовано центральний водопровід в с. Раків • Забезпечено постачання жителів сіл якісною питною водою та покращено їх благоустрій
Відповідальний	• Виконавчий комітет об'єднаної громади с. Новичка • Раківська сільська рада • Долинська районна рада • Івано-Франківська обласна рада
Термін виконання	2017 – 2027 рр.

Оперативна ціль В.1.3. Покращання стану поводження з ТПВ

В рамках цієї цілі передбачено вирішення двох потенційно важливих проблем для громади м. Долина: екологічної – забезпечення сортування та вивозу твердих побутових відходів, та соціальної – встановлення контейнерів для збору вживаного одягу та його передача відповідними службами потребуючим групам населення.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Організація роздільного збуру та утилізації ТПВ з відповідним інформаційним супроводом • Реалізація проекту по встановленню соціальних контейнерів для збору вживаного одягу та взуття • Реконструкція полігону ТПВ
Очікувані результати	• Організовано систему роздільного збору та подальшої утилізації ТПВ • Встановлено металеві соціальні контейнери для збору вживаного одягу та організовано подальшу передачу потребуючим через соціальні служби та волонтерів • Облаштовано сучасний полігон ТПВ та приведено технології захоронення ТПВ у відповідність до нормативних вимог ДБН • Покращення екологічної ситуації міста та навколишніх сіл
Відповідальний	• Долинська міська рада • Територіальний центр соціального обслуговування населення • КП «Комунгосп»
Термін виконання	2017 – 2019 рр.

Оперативна ціль В.1.4. Розвиток громадських просторів

Важливою передумовою для комфортного проживання місцевих жителів та привабливого туристичного іміджу міст та сіл Долинського регіону є достатня кількість облаштованих громадських просторів, де б можна було б приємно та з користю проводити час. Особливо це стосується центральної частини населених пунктів, де найчастіше проводяться масові дійства, і які користуються найбільшою популярністю у відвідувачів.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Облаштування громадських просторів міста та прилеглих сіл
Очікувані результати	• Здійснено облаштування існуючих громадського просторів на території населених пунктів Долинського субрегіону • Створення нових громадських посторів за участю громади • Покращено благоустрій, дозвілля та стабільний режим відпочинку мешканців міста та сіл субрегіону
Відповідальний	• Долинська міська рада • Сільські ради субрегіону • КП «Комунгосп» • ТІЦ «Бойківщина»
Термін виконання	2017 – 2019 рр.

Оперативна ціль В.1.5. Впорядкування територій та створення нових кладовищ

Належне підтримання благоустрою кладовищ – є важливою проблемою не лише гуманітарного, але й духовного плану, яка потребує уваги з боку місцевої влади та громад міста й сіл Долинського району.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Впорядкування території існуючих кладовищ та підготовка території при необхідності під нові на території субрегіону
Очікувані результати	• Здійснено капітальний ремонт огорожі кладовища в с. Белеїв • Покращено благоустрій, забезпечено стабільний режим обслуговування та прибирання кладовища • Відбулось піднесення ролі громади у вирішенні соціально-економічних та духовних проблем села та зростання рівня довіри до сільської влади
Відповідальний	• Долинська районна рада • Виконавчі комітет сільських рад
Термін виконання	2017 – 2027 р.

Стратегічна ціль В.2. Забезпечення високої якості соціальних публічних послуг

Євроінтеграційна політика України в цілому передбачає здійснення низки реформ в соціальній сфері. Перш за все це модернізація освітнього процесу, покращення матеріально-технічної бази навчально-виховних закладів та успішності учнів. Важливими є ряд питань, що стосуються процесу децентралізації та забезпечення успішного функціонування об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Існує нестача в якісному медичному обслуговуванні, а інколи і його доступності загалом (один ФАП на кілька населених пунктів тощо), а також належному соціальному сервісі.

Усі вище зазначені проблеми є надзвичайно актуальними для великих і малих міст та сіл, зокрема й Долинського регіону.

Оперативна ціль В.2.1. Покращання якості освітніх послуг

Підвищення якості освітніх послуг буде досягнуто через впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес навчально-виховних закладів, особливо тих, що знаходяться у межах сільської місцевості і потребують суттєвої модернізації як матеріально-технічної бази, так і методичних аспектів.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Підвищення ефективності, доступності та якості освіти на основі впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес сільських навчальних закладів
Очікувані результати	• Здійснено модернізацію комп'ютерної техніки та закупівля мультимедійного обладнання в ЗОШ І-ІІІ ступенів • Покращено матеріально-технічний стан сільських шкіл • Забезпечено якісний розвиток дошкільної, загальної середньої освіти у сільській місцевості
Відповідальний	• Долинська міська рада • Сільські ради субрегіону
Термін виконання	2017 – 2027 рр.

Оперативна ціль В.2.2. Покращання якості медичних послуг

Реформування медичної галузі потребують безпосередньо як працівники, так і громадяни. Більшість медичних установ міста та прилеглих сіл знаходяться в край незадовільному стані: частина з них потребують заходів з оптимізації енерго-, водопостачання, модернізації будівель, автоматизації клінічних та адміністративних процесів, медичне обладнання

потребує оновлення. Особливо гостро постає проблема облаштування ФАПів в сільських населених пунктах.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Покращення якості надання медичних послуг через автоматизацію клінічних та адміністративних процесів • Оптимізація енергоспоживання будівель ФАПів в сільських населених пунктах • Забезпечення належних умов праці та зменшення фінансування на оплату енергоносіїв, шляхом впровадження заходів із капітального ремонту і утеплення будівель ФАПу
Очікувані результати	• Встановлено та здійснено запуск клінічної інформаційної системи в Долинській центральній районній лікарні • Створено аналітичну базу для оцінки діяльності медичного закладу, забезпечено оперативну та якісну підготовку звітів, а також обмін інформацією між усіма ланками установи та іншими медичними установами країни • Здійснено оптимізацію енергоспоживання будівель ФАПів • Підвищено якість надання медичних послуг та створені комфортні умови для роботи медичного персоналу ФАПів
Відповідальний	• Долинська ЦРЛ • Долинська міська рада • Виконавчі комітети сільських рад
Термін виконання	2017 – 2027 рр.

Оперативна ціль В.2.3. Розширення можливостей для забезпечення культурних потреб

Мешканці м. Долина та регіону в цілому відчувають значну необхідність в створенні культурно-відпочинкових комплексів, реорганізації існуючих будинків культури, облаштуванні відпочинкових зон для проведення дозвілля місцевим населенням та відвідувачами різних вікових категорій. Що ж стосується молоді та дітей, то для них пропаганда здорового й активного способу життя та забезпечення їх культурних потреб має першочергове значення.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Створення стаціонарних комунальних атракціонів «Парк розваг» у місті Долина • Капітальний ремонт / реконструкція будинків культури в селах субрегіону • Організація нових гуртків для дітей та молоді
Очікувані результати	• Створено комунальний «Парк розваг» з наданням послуг атракціонів для 5000 відвідувачів • Проведено капітальний ремонт будинків культури • Забезпечено оптимальні умови для роботи штатних працівників закладів культури й проведення дозвілля місцевими жителями • Організовано роботу нових гуртків та підтримано існуючі
Відповідальний	• Долинська міська рада • КП «Комунгосп», • Сільські ради субрегіону
Термін виконання	2017 – 2027 рр.

Оперативна ціль В.2.4. Підтримка спорту та здорового способу життя

В рамках цієї цілі передбачено ряд заходів, спрямованих на відновлення та оновлення спортивно-відпочинкової інфраструктури міста та сіл, розвиток веломаршрутів, будівництво спортивних й ігрових майданчиків, промоцію масових спортивних заходів (змагань), що в

перспективі матиме позитивний влив на місцеві громади, й зокрема виховання молоді, а також збільшить туристичну привабливість регіону.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Облаштування спортивних та ігрових майданчиків у сільських населених пунктах субрегіону • Відновлення спортивно-відпочинкової інфраструктури міста • Збільшення туристичної привабливості регіону за рахунок розвитку велоінфраструктури • Впровадження програм підтримки здорового способу життя серед молоді
Очікувані результати	• Створено муніципальний велопрокат у м. Долина та забезпечено його функціонування • Здійснено реконструкцію спортивно-відпочинкової інфраструктури стадіону «Нафтовик» в місті Долина (створені майданчики, міні-готель, нові секції та спортивні змагання) та його промоцію • Здійснено будівництво та облаштування комплексних спортивних та ігрових майданчиків в сільських населених пунктах • Забезпечено оптимальні умови для фізичного розвитку місцевих громад • Зросла участь молоді у спортивних заходах • Забезпечено дітей та батьків можливістю змістовного дозвілля
Відповідальний	• Долинська міська рада • КП «Комунгосп» • ГО «Велоком» • Сільські ради та виконкоми Долинського субрегіону • Територіальний орган міністерства у справах молоді і спорту • КП «Центр розвитку спорту, туризму та рекреації»
Термін виконання	2017 – 2027 рр.

Оперативна ціль В.2.5. Підвищення рівня поінформованості та самоорганізації населення сільських територій

На даний момент переважна більшість населення не володіє інформацією про сутність реформ, що відбуваються в країні та не розуміють який вплив це буде мати безпосередньо на них. Для цього необхідно проводити як інформаційні кампанії та роз'яснювальні бесіди безпосередньо в громадах так організовувати навчальні візити для представників місцевої влади, сільських голів, депутатського корпусу, активних представників громадськості як членів майбутньої ОТГ до інших успішних міст, які можуть поділитися досвідом та своїми кращими практиками у різних сферах діяльності.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Успішна імплементація реформи децентралізації влади та створення Долинської ОТГ • Ознайомлення представників майбутньої ОТГ міста та навколишніх сіл із кращими практиками та успішним досвідом функціонування новостворених територіальних громад та розвитку у в цих громадах малого та середнього бізнесу, фермерства, кооперативного руху на селі
Очікувані результати	• Проведено навчальні візити для членів майбутньої ОТГ (представників місцевої влади, сільських голів, депутатського корпусу, активних представників громадськості) до інших міст та ознайомлення їх із успішними прикладами функціонування новостворених територіальних громад • Підвищено рівень поінформованості представників

	майбутньої ОТГ із можливостями та перспективами розвитку малого та середнього бізнесу, фермерства, кооперативного руху на сільських територіях • Забезпечено успішне впровадження у м. Долина проекту «Створення передумов для розвитку бальнеологічного туризму в м. Долина» як першого кроку для розбудови туристично-рекреаційної бальнеологічної зони міста
Відповідальний	• Долинська міська рада
Термін виконання	2017 – 2019 р.

Оперативна ціль В.2.6. Сприяння розвитку соціальних служб

У місті та в регіоні в цілому потребує оптимізації та вдосконалення сфера соціальної політики та забезпечення працівників цих служб технічними засобами. Підтвердженням цього є часто неналежні умови праці для працівників соцслужб та відповідно низький рівень соціального обслуговування громадян.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Реалізація проектів по забезпеченню технічними засобами соціальних робітників Долинського територіального центру соціального обслуговування та покращення системи надання соціальних послуг на території Долинського субрегіону
Очікувані результати	• Покращено умови праці для робітників соціальних служб та відповідно покращення якості надання соціальних послуг в цілому (в т. ч. доставка продуктів харчування, ліків – особливо в сільській місцевості)
Відповідальний	• Долинська міська рада • Долинська районна рада • Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Долинського району
Термін виконання	2017-2020 рр.

Стратегічна ціль В.3. Підвищення енергоефективності

Незважаючи на відчутний прогрес в сфері підвищення енергоефективності в комунальній та житловій сфері в м. Долина залишається достатньо багато будівель старої забудови в яких надзвчайно низький коефіцієнт енергозбереження. Підвищення енергоефективності громадських й житлових будівель набуває особливої актуальності за умов сьогодення, коли ціни на енергоносії неухильно зростають і виникає потреба в економії бюджетних коштів.

Оперативна ціль В.3.1. Впровадження відновлюваних джерел енергії у комунальній сфері

Одним з найбільш ефективних заходів по підвищенню енергоефективності є проведення термомодернізації будівель з використанням альтернативних джерел енергії. Результатом цього є не лише оптимізація енергоспоживання та економія бюджетних коштів, але й покращення екологічної ситуації населених пунктів завдяки зменшенню шкідливих викидів в навколишнє середовище.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Реорганізація систем тепло- й енергопостачання бюджетних установ міста Долина та сіл на базі місцевих альтернативних джерел енергії
Очікувані результати	• Створення належних умов функціонування бюджетних установ (ДНЗ та шкіл, ФАПів) через реконструкцію системи їх тепло- й енергопостачання та використання альтернативних джерел енергії • Підвищення енергетичної та економічної незалежності

	шляхом зменшення споживання природного газу • Зменшення обсягів шкідливих викидів в навколишнє середовище
Відповідальний	• Долинська міська рада • Долинська районна рада • Виконавчі комітети сільських рад
Термін виконання	2017 – 2027 рр.

Оперативна ціль В.3.2. Транспорт на альтернативній енергетиці

Активне впровадження електромобілів на вулицях міста й регіону є неодмінною передумовою для покращення їх екологічної ситуації, а в перспективі стане одним з поштовхів до повної модернізації транспортної інфраструктури відповідно до європейських і світових стандартів.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Збільшення частки «екологічного» транспорту в м. Долина • Розвиток вітрової, сонячної та геотермальної енергетики
Очікувані результати	• Прийнято програму співфінансування купівлі електрокарів та встановлено зарядні пристрої по місту середньої потужності (21-25 кВТ) • Збільшення кількості екологічного електричного автотранспорту • Скорочення обсягів викидів парникових газів на території міста • Забезпечено розвиток вітрової, сонячної та геотермальної енергетики на території субрегіону
Відповідальний	• Долинська міська рада
Термін виконання	2017 – 2027 рр.

Стратегічна ціль В.4. Створення ефективної системи управління

Значні зміни в державі потребують змін в системі управлінні та пришвидшеному документообігу. Щораз більші об’єми документації необхідно переводити з паперового в електронний вигляд та надавати послуги віддалено, без безпосереднього контакту мешканця з чиновником. Для цього повинна бути створена розгалужена мережа надання послуг в електронній формі та забезпечено рівний доступ мешканців до електронного документообігу.

В межах субрегіону необхідно планувати просторовий розвиток та узгоджувати його з усіма громадами як самого субрегіону так і з сусідніми громадами. Для цього необхідно створювати відповідні плани, карти, генеральні плани та займатись геокадастром.

Система управління територією передбачає і відповідні заходи з забезпечення безпеки як громадян так і їх майна, а також комунального та державного майна. Тож для цього повинні ефективно працювати служби громадського порядку та пожежно–рятувальні служби, забезпечені відповідним сучасним обладнанням.

Оперативна ціль В.4.1. Інституційна підтримка системи управління

Управління територією на даному етапі потребує якісно нових підходів та технологічних рішень. Все більше послуг та документів переходить в електронний варіант. З огляду на це виникає нагальна потреба в організації відповідних структур, які б надавали послуги населенню використовуючи новітні технології.

Також необхідно створювати інституції, які б сприяли місцевому розвитку та працювали в партнерстві з місцевою владою або незалежно.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Створення та ефективна діяльність ЦНАПів • Покращення екологічної ситуації в місті та субрегіоні загалом • Створення нових або підтримка існуючих інституцій місцевого розвитку • Створення інтерактивних центрів надання адміністративних послуг у всіх населених пунктах субрегіону • Забезпечення умов відкритості, прозорості та зрозумілості процедур надання адміністративних послуг. • Створення баз даних для обміну інформаціями між виконавцями послуг
Очікувані результати	• Створено ЦНАП та віддалені робочі місця на території субрегіону. Забезпечено необхідною технікою та підготовано фахових працівників • Ефективна робота Агенції місцевого економічного розвитку • Розвиток інших інституцій з управління території та місцевого розвитку • Забезпечення подання заяв на адміністративні послуги громадянами безпосередньо у своїх населених пунктах • Оперативний розгляд заяв та надання адміністративних послуг в максимально короткі терміни • Створений перелік адміністративних послуг • Запроваджена електронна черга
Відповідальний	• Долинська міська рада
Термін виконання	2017 – 2027 рр.

Оперативна ціль В.4 2. Забезпечення громадської безпеки

На даний момент питання громадської безпеки набуває щораз більшої актуальності. Спокій громади впливає на комфортність проживання мешканців та більш безпечного перебування туристів в регіоні. Для цього необхідно провести комплекс заходів для покращення благоустрою житлових районів, а саме реконструкцію мережі вуличного освітлення з використанням енергозберігаючих технологій, забезпечення пожежної безпеки житлових будинків, підприємств, бюджетних установ, лісових ресурсів громади, створення муніципальної варти.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Реконструкція мережі вуличного освітлення з використанням енергозберігаючих світильників на основі LED технологій в населених пунктах • Створення мережі пожежних служб Долинського субрегіону • Створення мережі відеонагляду за громадськими просторами субрегіону • Створення добровільних пожежних служб та їхнє матеріально-технічне забезпечення
Очікувані результати	• Здійснено реконструкцію і відновлення існуючих мереж вуличного освітлення в населених пунктах з використанням енергозберігаючих світильників і створено комфортні та безпечні умови для учасників дорожнього руху у вечірній час • Сформовано та облаштовано належним чином мережу добровільних пожежних служб • Забезпечено пожежну охорону житлових будинків, підприємств, бюджетних установ, лісових ресурсів громади • Створено ефективну мережу відеонагляду за громадськими просторами та дієву систему оперативного реагування на порушення громадського порядку
Відповідальний	• Долинська районна та міська ради • Виконавчі комітети сільських рад

	• Територіальне відділення МНС України
Термін виконання	2017 – 2027 рр.

Оперативна ціль В.4.3. Розвиток електронного врядування

Входження в повсякденне життя нових технологій передбачає зменшення дукоментообігу в паперовому вигляді, надання прослих послуг та консультування без фізичного перебування в одному приміщенні та надання можливості впливати на місцевий розвиток через електронні засоби зв'язку. Це сприятиме зменшенню навантаження на штатних працівників через створення електронних баз даних та ведення електронного документообігу та підвищення якості наданих послуг.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Без паперовий документообіг, онлайн-консультування • Формування громадського бюджету та голосування за пріоритетні для громади проекти • Створення системи місцевих електронних петицій
Очікувані результати	• Забезпечення електронного документообігу між установами Долинського субрегіону • Створено системи онлайн консультування • Створено систему місцевих електронних петицій • Створено систему формування громадського бюджету
Відповідальний	• Долинська міська рада
Термін виконання	2017 – 2019 рр.

Оперативна ціль В.4.4. Вдосконалення просторового розвитку субрегіону

Просторовий розвиток субрегіону потребує сучасної документації та узгоджень з громадами субрегіону та сусідніми громадами. Виготовлення цифрового топографічного плану на територію субрегіону стане основою для розробки нового Генерального плану та для ведення містобудівного кадастру, дасть можливість нанесення на виготовлену основу підземних мереж та комунікацій.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	• Генеральний план, схема планування ОТГ, детальні плани територій, містобудівний кадастр, земельний кадастр, ГІС (геоінформаційна система) • Виготовлення цифрового топографічного плану на територію субрегіону
Очікувані результати	• Отримано якісну картографічну основу для ведення земельного та містобудівного кадастру на місцевому рівні • Нанесення на виготовлену основу підземних мереж та комунікацій • Публікація плану на сайті з можливістю вільного доступу до розробленого матеріалу жителів та потенційних інвесторів субрегіону • Узгоджений з громадами субрегіону план просторового розвитку
Відповідальний	• Долинська міська рада
Термін виконання	2018 – 2020 рр.

5. Узгодження основних положень Стратегії з іншими стратегічними документами території

Опрацювання Стратегії розвитку Долинського субрегіону на період до 2027 року базувалося на попередніх стратегіях та дослідженнях, що дало можливість зробити оцінку базового стану території на 2016 рік.

Документи що використовувались:

- «Стратегія розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 року». Рішення Івано-Франківської обласної ради від д 17.10.2014. № 1401-32/2014
- «Комплексна регіональна цільова програма розвитку туризму в області на 2016-2020 роки». Рішення Івано-Франківської обласної ради від 16.10.2015. № 1820-39/2015

При розробці Стратегії розвитку Долинського субрегіону на період до 2027 року брались до уваги основні положення та пріоритети Стратегії розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 року.

6. Впровадження і моніторинг реалізації Стратегії

Реалізація завдань Стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними відділами і управліннями Долинської міської ради за участі представників громад субрегіону, що ставить перед керівництвом громад питання раціонального управління цим доволі складним процесом.

Система управління стратегією має два рівні: політичний та технічний.

Політичний рівень забезпечує особисто міський голова, виконавчий комітет міська та сільські ради субрегіону. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти Комітету з управління впровадженням Стратегії, пропозиції щодо внесення змін та оновлення. Міська рада за погодженням із сільськими радами субрегіону приймає рішення щодо внесення змін до Стратегії на підставі пропозицій міського голови.

Технічний рівень управління і моніторингу виконує Комітет з управління впровадженням Стратегії, який:

- забезпечує виконання завдань Стратегії згідно з затвердженим планом,
- здійснює моніторинг соціально-економічного стану громади за визначеними показниками,
- аналізує співвідношення основних соціально-економічних показників міста та зовнішнього середовища (області, країни, світу тощо),
- вивчає основні політичні, економічні, фінансові, соціальні, наукові, технологічні тенденції, визначає їх впливи на громаду,
- формує пропозиції стратегічних сценаріїв в нових політичних, соціально-економічних умовах зовнішнього середовища,
- аналізує соціально-економічні тенденції найближчих конкурентів у порівнянні з показниками громади, аналізує загрози, які надходять від конкурентів,
- формує пропозиції змін до цілей і завдань, які необхідно вносити до стратегії як відповідь на виявлені нові загрози й можливості.

Управління процесом реалізації Стратегії розвитку Долинського субрегіону проводиться за принципами єдності управління, персональної відповідальності, прозорості та поточної координації дій. Адміністрування процесу реалізації стратегічного плану здійснюється міською радою, виконавчим комітетом та відповідними структурними підрозділами міської ради та за участі представників сільських рад субрегіону.

Для координації дій розпорядженням міського голови створюється постійно діючий **Комітет з управління впровадженням** Стратегії (далі – КУВ). До складу КУВ входять відповідальні за виконання завдань Стратегії. Очолює КУВ міський голова. Повний склад КУВ та персональна відповідальність за реалізацію завдань Стратегії визначається розпорядженням міського голови. КУВ збирається не рідше одного разу на квартал та виконує наступні функції:

- організовує взаємодію підрозділів міської ради, сільських рад субрегіону, органів державної влади, підприємств та установ субрегіону в процесі реалізації Стратегії, загальнорегіональних програм та проектів.
- здійснює підготовку щорічних звітів про стан реалізації Стратегії, надає їх міському голові та презентує їх на останньому в році засіданні міської ради за участі представників сільських рад субрегіону. Повний текст звіту підлягає обов’язковому розміщенню в мережі Інтернет.
- здійснює підготовку квартальних звітів про стан реалізації Стратегії та надає їх міському голові.

Пропозиції щодо зміни основного тексту Стратегії формуються відділом економіки та муніципального розвитку міської ради за участі представників громад Субрегіону,

обговорюються на чергових та позачергових нарадах КУВ і виносяться на розгляд спільної сесії Долинської міської ради та сільських рад громад субрегіону один раз на рік (за необхідності, двічі на рік).

Моніторинг впровадження Стратегії

Головний сенс моніторингу полягає у виконанні двох взаємопов'язаних функцій – спостереження (відстеження) та попередження. Відстеження проводиться для виявлення відповідності наявного стану речей бажаному результату, а спостереження – для попередження небажаних наслідків.

Моніторинг Стратегії розвитку Долинського субрегіону включає три рівні:

1) Моніторинг зовнішнього середовища розвитку громади. Базується на аналізі основних показників, що характеризують ситуацію в державі в цілому та Івано-Франківській області, які є стратегічно важливими для міської громади. Підсумки підводяться один раз на рік як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

2) Моніторинг процесу реалізації Стратегії відповідно до визначених показників.

Звіт про виконання цієї частини моніторингу готується щорічно, як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

3) Моніторинг виконання проектів місцевого розвитку, що складають План реалізації Стратегії. Оцінюється стан виконання кожного проекту та ступінь досягнення результатів, передбачених технічним завданням на проект. Щоквартально (10 березня, 10 червня, 10 вересня і 10 грудня) відділ економіки та муніципального розвитку міської ради направляє відповідальним за моніторинг виконання Стратегії нагадування про необхідність надати квартальний моніторинговий звіт, а до 15 числа зазначених місяців повинні одержати моніторингові звіти.

На підставі результатів моніторингу, один раз на рік відділ економіки та муніципального розвитку міської ради виносить на чергове засідання Комітету з управління впровадженням Стратегії проміжний аналіз фінансових потреб, зведений по всіх стратегічних цілях. Затверджений Комітетом з управління впровадженням Стратегії аналіз фінансових потреб надається до депутатських комісій для врахування під час розробки проекту бюджету на наступний рік.

Таблиця 3. Показники оцінки реалізації Стратегії (індикатори досягнення результату)

Загальні показники	
1.	Обсяги фактичних доходів сукупних бюджетів громад субрегіону на душу населення
2.	Обсяги фактичних видатків сукупних бюджетів громад субрегіону на душу населення
3.	Середня місячна заробітна плата
4.	Обсяг інвестицій в основний капітал на душу населення
5.	Загальний обсяг експорту на душу населення
6.	Відсоток населення, зайнятого у всіх сферах економіки
Стратегічний напрям А	
1.	Обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку субрегіону на душу населення
2.	Обсяг реалізованої промислової продукції в субрегіоні на душу населення
3.	Частка промислової продукції, виробленої малими підприємствами в загальному обсязі
4.	Кількість новостворених робочих місць на підприємствах субрегіону на рік
5.	Кількість підприємств, створених на сільських територіях на рік
6.	Частка продукції малих аграрних підприємств у загальному обсязі реалізованої сільськогосподарської продукції
Стратегічний напрям Б	

7.	Кількість туристів, клієнтів бальнеологічного курорту, зокрема, на рік
8.	Кількість подій (фестивалів, конференцій, святкувань і т.п.) на рік
9.	Кількість туристів, що отримали послуги Асоціації «Туристично-інформаційний центр «Бойківщина» на рік
10	Кількість відвідувачів туристичного сайту Долинського субрегіону на місяць
Стратегічний напрям С	
11	% реконструйованих доріг на рік
12	Кількість домогосподарств, забезпечених централізованим водопостачанням, на рік
13	Протяжність освітлених ділянок сільських доріг на рік
14	Кількість пацієнтів Долинської ЦРЛ, які отримали послуги через інформаційну систему
15	Кількість мешканців, які скористались спортивними майданчиками у сільських територіях, на рік
16	Кількість мешканців, які скористалися послугами ЦНАП, на рік